

חיים במתנה

סיפורם המופלא של תורמי כליה // מתנת חיים סוכות תשפ"ה

מתנת חיים

מתנדבים למען השתלת כליה

מיסודו של הרב ישעיהו הבר זצ"ל

אחיות מברזל

מה מסתתר מאחורי תרומת הכליה של יפעת בר זכאי, ענבל דוד והיא-לי סטולוביץ, ואיך מסורת משפחתית של חסד הובילה אותן למסע המרגש? < שלוש אחיות, שלושה סיפורים, לב אחד

סרקו את הקוד לבוחן התאמה עבור תרומת כליה!

bit.ly/BMIHODbit.ly/BMIHOD

"כשעמדתי בשגי'אעיייה והבנתי את גודל האסון, ידעתי דבר אחד: 'אעשה משהו כדי להביא חיים לעולם', אומר רפי שלו, הלוחם שזיהה את גופתו של החטוף יותם חיים < כמה חודשים לאחר מכן הוא תרם כליה לזכותו של יותם, כאשר איריס חיים מלווה אותו לאורך הדרך.

בזכות יותם

תקווה וחיים / איריס חיים | עמוד 25

סרקו את הקוד לבחון התאמה עבור תרומת כליה!
bit.ly/BMIHODbit.ly/BMIHOD

שם עולם אתן לך

חברת מרגשת זו וכלל פעילות עמותת 'מתנת חיים' לזכרון עולם של מייסד העמותה ומי שומסר נכשו למענה ולמען כל חולה כליה באשר הוא

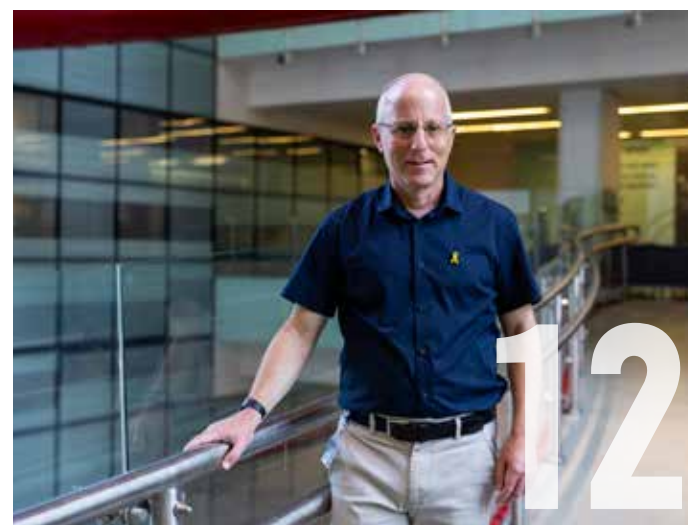
הרב אברהם ישעיהו הבר זצ"ל

שלנו ועלכם, שלו הוא תהא נשמתו הטהורה צרורה בצרור החיים

קוראים יקרים!

שלום וברכה,
ימים מורכבים וקשים עוברים על עם ישראל. המלחמה עדיין בעיצומה אזעקות, יירוטים, פיגועים וירי, בצפון ובדרום במרכז ובמערב. אזרחים גולים מבתיהם, חיילים מחרפים נפשם תחת אש ומשפחות שלימות אינן יודעות מה עולה בגורל יקיריהן, אי שם במנהרות של עזה.
תוהו ובוהו וחושך על פני תהום...
והנה, מתוך העלטה מפציעה לה שמש, מאירה באור יקר, זורחת מקצה העולם ועד קצהו, מחממת את הלבבות ומרעיפה טללי נחמה.
"שמש צדקה ומרפא בכנפיה"
צדקה בדרגה הגבוהה ביותר, חסד בגוף, נתינה שאין לה שיעור...
תרומת כליה!!!
מאות אנשים ונשים העניקו את המתנה הגבוהה ביותר...
מתנת חיים!!!
נכנסו לחדר הניתוחים מרצון, באהבה אין סופית ומתוך תחושת ערכות הדדית, תרמו כליה והצילו חיים.
שנת תשפ"ד הסתיימה ברוך השם כשבאמתחתה בשורה של המשכיות ושל חיים, של נתינה ושל חסד.
זו התשובה הניצחת לכל אויבינו מצפון, מדרום מתימן ומאירן.
ואת הטוב הזה אף אחד לא יוכל לקחת מאיתנו!!!
כל תורם כליה מוריד רחמים לעולם מפנין מסר של אור ושל תקנה, ומדליק אבוקה של חיים ושל אושר.

ובזכות אורה של נתינה,
"אור חדש על ציון תאיר"
ונזכה כולנו במהרה לאורו!
בברכה,
ר. הבר

22. בזכות יותם
רפי שלו, הלוחם שזיהה את גופתו של החטוף יותם חיים, החליט בעקבות כך לתרום כליה

26. נס על נס
נועם ודורית שרמן הדהימו את הרופאים כשהביאו שתי שלישיות לעולם. 21 שנים לאחר מכן החליט נועם לתרום כליה

30. מתנה כפולה
כוכב מתכת שהוביל להצלת חיים, וחבר של קולגה שקיבל חיים במתנה. סיפור תרומתו של עו"ד אורי שלומאי

12. תרומת הרופא
פרופ' מינושל שוואבר פגש את חולי הכליות ביחידות הדיאליזה, והחליט להתייצב מהצד הנותן

14. זה עובר בגנים
מה מסתתר מאחורי תרומת הכליה של האחיות יפעת בר זכאי, ענבל דוד והיא לי סטולוביץ?
ראיון משולש

18. כליות תאומות
התאומים אליעד ונתנאל דניס משתפים בסיפור התרומה שלהם, וגם מגלים: "כך התגברנו על הפחד הגדול"

4. לרוץ אל התרומה
אחרי שנים של מחקר במעבדה החליט פרופ' אריאל מוניץ לצאת במרוץ לתרומה

6. מתנה של תרומה
שלוש וחצי שנים אחרי שאשתו תרמה כליה שלא נקלטה החליט חובב בשן לתרום גם כן

10. תרומה זוגית
הרב משה רביץ תרם כליה לאביו ח"כ אברהם רביץ. גם בנו וכלתו הצטרפו למשפחת מתנת חיים

מתנת חיים במספרים

כ- 45	כ- 1,000	מעל 600	כ- 1,730
חולים נוספים כל חודש לרשימות מתנת חיים	ממתינים להשתלה	תורמי כליה בתהליך	השתלות באמצעותנו

מו"ל: ירח טוקר | עריכה גרפית: ח. שרון | עריכה: הדס אפיק
הפקה: מירי שבתאי | שיווק ופרסום: פרסום חן צילומים:
בניה יהודה, אריאל אוחנה, מנחם שלאס, דוד שוץ, אלחנן קוטלר, נועה טיימנס, לייזר צילומים, נתנאל קרייף

מתנת חיים, כנפי נשרים 15,
בית התאומים גבעת שאול ירושלים
טלפון: 02-500-0755 פקס: 02-255-5757
matnatic@gmail.com | www.kilya.org.il
מוקד תרומות: *2716

מתנת חיים
מתנדבים למען השתלת כליה
מיסודו של הרב ישעיהו הבר זצ"ל

צביה הכיר והוקיר את צביה של
 שני גאונים/גאונים, שאולי צריך להיעזר
 למרבה הצער למהם כדי לזכור להכיר.
 האחד הוא חברי, את לי היקר והאהוב,
 שקפץ בלי הסנס להציל את חיי. האחר
 והיה צריך בהצלחה צביה הכיר את
 אריאל של אנה ומארגל וגורגו ואג
 כנרע רעיוגו. אני מכנה אולם אחים
 אלה ומחניגו הם יוגר הורים ואחים,
 ונגנו לי את חיי רפעים השניים.
 אחים יקרים שלי, אני מאחל לכם שנה
 גופאיה, מרומג נפש ונצירה, וכך מה
 שאני מאחל ומייחל לעצמי בחגג 1000
 והרבה יוגר. האוואי שיהיה לכם רק טוב
 בכל הימים!

”הגעתי למסקנה שאחרי שנים של מחקר במעבדה, הגיע הזמן להציל חיים באופן וודאי”, אומר פרופ' אריאל מוניץ < בעקבות כך הוא יצא במרוץ לתרומה, כשהוא מבצע שני מרתונים בדרך

חיים כהנוביץ

לרוץ אל התרומה

במוצאי שמחת תורה תשפ”ד, עם פרוץ המלחמה, וההבנה שעומדת לפנינו תקופה קשה ומאתגרת, החליט פרופ' אריאל מוניץ שהוא יוצא למילואים. בדרכו עמדה רק בעיה אחת: פטור משירות מילואים שניתן לו כבר לפני שנים בשל רקע רפואי לאחר תאונת דרכים. למרות זאת הוא התעקש לקחת את הציוד שלו ולהתגייס כמו כולם. הוא אף התחיל והחל לשרת, עד שבשלב מסוים הבינו המפקדים שהוא לא אמור להתגייס, ושחררו אותו באופן מידי.

”כשהייתי בדרכי הביתה עברו לי מחשבות רבות בראש”, הוא מספר, “ובעיקר חשבתי: אם הייתי מוכן לסכן את חיי תמורת ערכים גדולים יותר, ולמען אנשים שלכאורה אני לא מכיר, אך הם קרובים אליי כי הם חלק מעם ישראל, אז למה שלא אעשה משהו שהוא מפקח ואין לי איתו שום בעיה עקרונית? למה שלא אעשה משהו שאני חושב עליו כבר שנים ואתרום כליה? כך קיבלתי את ההחלטה הראשונה ליצירת קשר עם מתנת חיים, כדי לבקש את רשימת הבדיקות”.

מהמעבדה לפרקטיקה

פרופ' מוניץ מתעסק במשך כל חייו המקצועיים במחקר רפואי. הוא חי, נושם ופעיל מאוד בנושא, כאשר בין היתר הוא חוקר מחלות דלקתיות וקרוניות בפקולטה לרפואה באוניברסיטת תל אביב. “נושא בריאות האדם והמחקר הרפואי קרובים מאוד לליבי”, הוא אומר.

יש לך קשר לתרומה שלך?

”בהחלט. היו לי מחשבות לתרום כליה גם לפני השבעה באוקטובר, כאשר עברה בי התחושה: 'אוקיי, אתה עובד כל החיים שלך כדי לקדם מחקר וידע רפואי, ורואה תגליות משמעותיות במעבדה, אבל איך באמת אתה מקדם דרך זה את הבריאות של האנשים? איך זה יגיע לפרקטיקה? הפער בין המחקר הבסיסי לפרקטיקה הדהד בראשי כל הזמן. חשבתי לעצמי שגם אם בקרנציה שלי לא תצא תרופה מהפכנית מהמעבדה שלי, לפחות אציל חיים באופן וודאי בדרך אחרת”.

ולא חששת?

”לא חששתי מהפרוצדורה הרפואית. אני יודע היטב לקרוא סטטיסטיקות ומאמרים וגם מכיר את המספרים. הבנתי שהסיכון קטן מאוד, וזה לא הטרדי אותי כלל. אבל היה דבר אחר שהיווה עבורי חשש משמעותי: אני אוהב מאוד לרוץ, וכבר רצתי בחיי כמה מרתונים. לא יכולתי שלא לחשוב על כך שאולי בעקבות התרומה לא אצליח לחזור לריצה כפי שהייתה בעבר. סביב זה הייתה אצלי התלבטות לא קלה, אך לבסוף ידעתי לומר לעצמי שאין שום השוואה בין העונג שיש לי מהריצה לעומת חיים של בן אדם, והיה ברור לי שאם זהו החשש היחיד, אני מוכן להתמודד עם המחיר”.

לרוץ עם דגל

על יום הניתוח מספר פרופ' מוניץ: “התחושה

הייתה מרוממת, מופלאה ממש. הכניסו אותי לחדר הניתוח וההתרגשות הייתה גדולה, ללא טיפת חשש, הייתי מאוד שלם עם מה שאני עושה והרגשתי שתחושת הביטחון שלי מקרינה גם על כנרת, אשתי. גם ההחלמה הייתה מדהימה, ובלילה הראשון התקשיתי להבין למה אסור לי לרדת מהמיטה. ברגע שניתקו ממני את הצינורות כבר קמתי והסתובבתי בבית החולים, ויומיים לאחר הניתוח שוחררתי הביתה במצב מצוין. מרגע שהגעתי הביתה יצאתי מידי יום להליכות קצרות, ואחרי כמה ימים כבר הלכתי שמונה קילומטרים. אחת מההנחיות שקיבלתי הייתה לא להרים משקולות של חמישה קילוגרם, אז הרמתי ארבעה

בלבד, כדי לא לעבור על דברי הרופאים. בהמשך חזרתי גם לרוץ, אמנם לא בקצב שהורגלתי אליו ולא למרחקים הרגילים שלי, אך אני מקווה שעוד אחזור לשם, ואם לא -אעשה התאמות”.

הריצה, כפי שניתן להבין, היא חלק מחייו של פרופ' מוניץ, והיא ליוותה אותו גם בתקופה שקדמה לתרומה. “לקראת התרומה החלטתי שאני יוצא למרתון אחרון, כשאני יודע שאולי הוא יהיה מרתון פרידה”, הוא מספר. “כך התחלתי להתאמן ורצתי ברחובות ירושלים עם דגל ישראל, כשהיד שלי כל הזמן מונפת למעלה. באותם ימים היו לצערו חיילים רבים שנפלו בעזה, ובכל פעם הקדשתי את הריצה למישהו אחר. כך למשל באחד הימים היינו באבל כבד על אליסף שושן ז"ל, חייל בצנחנים שלמד בבית הספר היסודי עם הבן שלי. באותו יום הקדשתי לו ריצה של שלושים קילומטרים, כשלאורך הדרך אני שר: 'עוד ננצח לא בגלל הכוח, רק בגלל הרוח הנושבת בגבי”.

”היו גם מקרים משעשעים במהלך הריצות, כמו למשל כשרצתי פעם בשעה מוקדמת מאוד משכונת גבעת מרדכי אל בית הכרם, עם הדגל ביד, כשאני שם לב לרכב לבן שמלווה אותי. בתקופה כל כך לא פשוטה מבחינה בטיחותית זה היה די מלחיץ, וכשהגעתי לראש העלייה, כולי מתנשף, עצר הנהג לידי, ושאל: 'למה אתה רץ לבד? מרוב בהלה השבתי לו בספונטאניות: 'אני לא רץ לבד, אני רץ עם דגל'. הוא צחק ושאל אם אפשר לצלם. השבתי לו: 'בוודאי, תצלם ותפיץ לכולם, שיראו איך הדגל שלנו מונף”.

”כי זו בדיקת הייתה התחושה שלי - מעבר לתרומת הכליה החשובה כשלעצמה יש גם את החשיבות

המנטאלית. רציתי להוסיף כוח, חוזק ועוצמה למי שסביבי, והריצה והניתוח היו חלק מזה. באותם ימים גם יונת אפרתי, גיטתי, תרמה כליה. היא גם פרסמה פוסט מרגש במיוחד שהוקדש לבן שלה שנלחם בעזה, ושנינו הגענו לניתוח מתוך תחושה של רוממות וגאווה להיות משויכים לעם כל כך יקר, ולתרום לו”.

אתה חושב שיש קשר בין ההכנות שעשית מבחינה נופנית, להחלמה המופלאה שלך מהניתוח?

”אני מניח שיש קשר, כיוון שהגעתי לניתוח בשיא הכושר הגופני. אך מכיוון שלא נעשו על כך מספיק מחקרים איני יכול לקבוע בוודאות את הקשר בין הדברים”.

מתנה של חיים

האשפוז של פרופ' מוניץ היה בתאריכים סמליים ביותר. הוא אושפז ביום הזיכרון לשואה ולגבורה, שבוע לפני ימי הזיכרון והעצמאות. “עם כל המלחמה ברקע, החטופים בעזה, החיילים שמוטרים את נפשם, ומשפחות השכול הרבות שנוספו, הרגשתי שאין תאריך מתאים מזה כדי לתרום מעצמי לעם ישראל”, הוא אומר.

ומתי התוודעת לזהותו של המושג?

”לאורך כל התהליך לא ידעתי כלום, והאמת היא שגם לא התעניינתי בכך. הייתי מוכן לתרום לכל אחד, ולא שינה לי מי הוא יהיה. בסופו של דבר נודע לי שאני חלק מתרומה שנעשית בהצלחה, והיו כמה ניתוחים שנעשו באותו יום. רק לפני ששוחררתי הביתה פגשתי לראשונה את המושג ולנעשתה בינינו היכרות. מאוד שמחתי לראות אותו מקרוב, ולשמעו שהכליה נקלטה ומצבו משתפר”.

כששמע פרופ' מוניץ על זהותו של המושג, התחווה לו עוד יותר חשיבות התרומה. “מדובר באדם בן 52 שחייו נעצרו כמעט לגמרי כשאובחנה אצלו מחלת כליות”, הוא מפרט. “מאז התרומה נוצר בינינו קשר, ואני שומע ממנו על כך שהוא מתחזק וחוזר אט-אט לשגרה. אחד הדברים המעניינים שהוא ציין זו העובדה שמאז שקיבל את הכליה שלי הוא אוהב מאוד לצפות במשחקי כדורסל. הוא שאל אותי אם במקרה זהו התחביב שלי, כיוון שעד אז הוא מעולם לא התעניין בכך. השבתי לו שזה לא רק תחביב, אלא אחד התחביבים הבולטים ביותר שלי. הוא כנראה חושב שיחד עם הכליה הוא קיבל גם חלק מתכונות האופי, כי אין לו הסבר אחר לכך”.

לסיום מבקש פרופ' מוניץ להודות לארגון מתנת חיים. “הם היו לצידי כל הזמן”, הוא מדגיש, “כבר בתחילה, כשהתקבלה אצלי ההחלטה, וגם בליווי במשך התהליך והבדיקות, עד לוועדות המורכבות, בהן הם סייעו ממש. כשהייתי בבית החולים הגיעה הרבנית במיוחד כדי לאחל הצלחה, ולאחר התרומה היה סיוע גדול בכל נושא מיצוי הזכויות, ושיתוף בקבוצת ווטסאפ של תורמי הכליות, דרכו קיבלתי ידע מקיף בכל נושא המתקשר לתרומה. אני לא רואה את עצמי תורם בלעדיהם, הם היו פשוט חלק בלתי נפרד מהתרומה”.

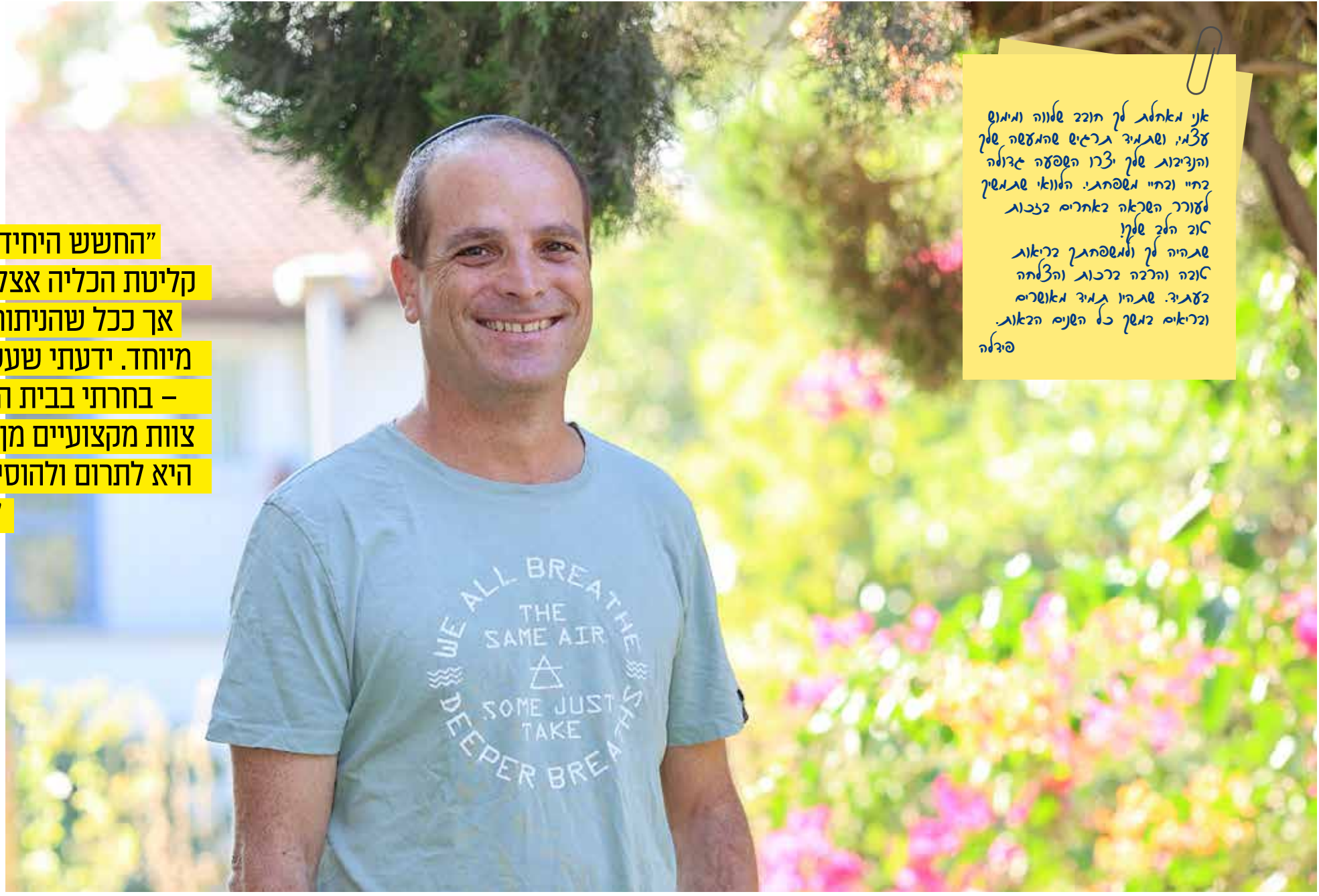
שלוש וחצי שנים
אחרי שתהילה בשן
תרמה כליה שלא
נקלטה, החליט
בעלה **חובב** לתרום
גם כן < כעת הוא
מספר על החששות,
האמונה, והתקווה
הגדולה: **"להיות
שותף בהצלת חיים"**

חיה חזני

מתנה של תרומה

אני מאחלך לך חוויה שלווה ומימוש עצמי, ושגשוג גרמי שהמעשה שלך והניצחון שלך יזכו להפצה גדולה בחיי ובה"מ שלפני. הלוואי שהעניין לעורר הפקדה באחרים בזכות אב הלב שלך! אהיה לך ולמשפחתך בריאות אבה והרבה ברכות והצלחה בעצמך. אהיה לך ולמשפחתך בריאות ובריאות במשך כל השנים הבאות. פירמה

”לא חששתי”, הוא אומר בפשטות. ”אחרי כל מה שעברנו יצא לנו לשמוע הרבה על הסטטיסטיקות ולהבין שבמקרה שלנו הייתה אכן טעות איומה, אך מאוד חריגה, שאין שום סיבה בעולם שתחזור על עצמה. גם היה ברור לנו שאתרום בבית חולים אחר, כך שנתנתק לגמרי מכל מה שעברנו”.
 חובב נכנס לתהליך בקיץ האחרון, והחל בתהליך הבדיקות, אלא שהמשך היה בלתי צפוי. ”כמו

”החשש היחיד שהיה לי נגע לכל הנושא של קליטת הכליה אצל המקבלת. רק על זה חשבתי, אך ככל שהניתוח התקרב הרגשתי דווקא רוגע מיוחד. ידעתי שעשיתי את המקסימום שיכולתי – בחרתי בבית החולים המנוסה ביותר ובאנשי צוות מקצועיים מן השורה הראשונה. כל מטרתי היא לתרום ולהוסיף חיים, ומכאן ואילך אני יכול לשחרר, כי שום דבר לא בידי.”

רבים מעם ישראל התגייסתי גם אני בשביעי לאוקטובר, וממש במקביל לכך קיבלתי הודעה על כך שנמצאתי ראוי לתרום כליה. באותו רגע נעצרתי וחשבתי מה נכון יותר לעשות ומה קודם למה. לבסוף הגעתי למסקנה שבזמן שבו פורצת מלחמה, מן הראוי שאתרום מעצמי למען עם ישראל כולו, ואחר כך, במידה ויתאפשר, אמשיך בתהליך תרומת הכליה.”
 במשך החודשים הבאים הוא היה שותף ללחימה בצפון ובדרום, וכשהגיעה ההודעה ממתנת חיים על כך שהוא נמצא מתאים לתרום למישהי, הוא החליט להמשיך בבדיקות תוך כדי השירות הצבאי, כשהתוכנית היא לתרום לאחר שיסיים את המילואים.

בעלה מתקדם גם כן לתרומה. ”היא דאגה לי מאוד, חששה מכך שאפגע. הסיטואציה הזו מאוד הכבידה עליה”, הוא מסביר.
 אבל הרצון שלו לתרום היה חזק יותר מכפי שניתן היה לחשוב. ”במשך השנים שחלפו מאז היו כמה תרומות במגנל המשפחתי הקרוב שלנו שהגיעו בזכות תהילה”, חושף חובב. ”גיסו תרם כליה ובעקבותיו תרמה גם אשתו, אחות של תהילה. אני המשכתי לרצות לתרום, אך לא אפשרתי לעצמי להתקדם כל עוד שאני לא מקבל את האישור מאשתי. לפני כשנה וחצי שוחחנו שוב על העניין, ותהילה שכנעה עיבדה את מה שעברה, השיבה לי בחיוב ונתנה את אישורה. באותו רגע החלטתי שאני מתקדם והולך על זה.”

הדבר הנכון
 לא חששת לתרום, אחרי החוויה הקשה שעברתם?

הגיעה הרבנית הבר לבקרו. ”גם זה החזיר אותנו בבת אחת לניתוח של לפני שלוש וחצי שנים”, הוא נזכר, ”אבל מכיוון שעברנו מאז כברת דרך כה משמעותית יכולנו ממש לחייך. הרבנית לא עזבה אותנו לרגע, גם הרבה אחרי התרומה. זה נתן המון כוח, כי ההרגשה שיש מישהו שאתה יכול לפנות אליו על כל דבר ועניין - נתנה המון”.
 מהניתוח זוכר חובב רק דברים טובים. ”חדר הניתוח היה מרשים מאוד - עם המון מנתחים ורופאים. מישהו אמר לי שמרדמים אותי, אחר כך הוסיפו עוד כמה משפטים, ואז התעוררתי והייתי אחרי. ההתאוששות הייתה סבירה לגמרי, ולאחר כמה ימים שוחררתי מבית החולים.”

למי תרמת את הכליה?
 ”תרמתי לפידלה, היא הגיעה כעובדת זרה מהפיליפינים ונשואה לבחור ישראלי. היא סובלת ממחלת כליות גנטית, ובמשך חמש וחצי שנים היא הייתה בטיפולי דיאליזה שלוש פעמים בשבוע. ייתכן מאוד שאם לא הייתי תורם לה, היא הייתה מחכה עד עכשיו, כי מכיוון שאין לה אזרחות ישראלית, אין לה משפחה וגם לא ילדים - היא הופיעה בתחתית הרשימה. כבר מהרגע הראשון אמרתי שאני מאמין שבורא עולם הוא זה שמנתב את הכליה שלי לאדם הנכון ביותר, ואני משאיר לרופאים לקבל את ההחלטה מי הכי מתאים לקבל את הכליה. העיקר שהכליה נקלטה, ושהייתי שותף להבאת חיים לעולם.”

”כשפגשתי את פידלה הרגשתי שבנתנה שאני נותן לה אני זוכה לומר תודה לכל העובדים הזרים שמטפלים במסירות בהורים ובסבים והסתבות שלנו. ממש ראיתי מול עיני את המטפלת של סבתא שלי ואת המטפלות המדהימות שנחטפו לעזה יחד עם האזרחים המבוגרים שבהם הן טיפלו. מבחינתי זכיתי לקיים את הפסוק מספר ויקרא: 'כאזרח יהיה הגר... ואהבת אותו כמוך - כי גר היית בארץ מצרים...'”

במשך החודשים הספורים שחלפו מאז תרומת הכליה השתנו כמה דברים בחייו של חובב, ובראשם כניסתו לעבודה חדשה. ”אחרי שנים רבות של עבודת הוראה, התחלתי בשנה זו לעמוד בראש מכינה קדם צבאית בחנתון”, הוא מספר. ”קיבלתי את העבודה שלושה ימים לפני הניתוח והתחלתי שבעיים אחריו, כשאני מאושש לגמרי וכמעט לא זוכר שעברתי ניתוח. אני יודע שבהמשך אשתף את תלמידיי בסיפור התרומה שלי, כי אני מאמין שיש בו הרבה מסר, וחשוב לי שיהיו שותפים לו.”

ומה אומרת על כך תהילה?
 ”היא מאושרת מהתרומה, ושותפה לה באופן משמעותי מאוד. אני כל הזמן חוזר ואומר לה שאמנם הניתוח שהיא עברה לא הצליח, אך כשרואים כמה כליות נתרמו מאז בזכותה, ברור מעבר לכל ספק שהיא לה תפקיד חשוב, והיא שותפה מלאה לכל המפעל המבורך והמדהים הזה.”

כ אשר נכנס חובב בשן לבית החולים כשהוא מלווה באשתו, ביום הניתוח שבו תרם כליה, הוא הרגיש בבת אחת שהוא נשאב שלוש וחצי שנים לאחור. גם אז הוא צעד עם אשתו אל עבר מחלקת ההשתלות, ומשם אל חדר הניתוח. גם אז הייתה התרגשות גדולה המעורבת בצפייה עזה של שליחות, אולם אז רצה הבורא שיסתיים הסיפור בצורה אחרת.
 גם כיום, כשהוא מדבר על כך, ניכר שקשה לו. ”תהילה אשתי תרמה כליה לפני שלוש וחצי שנים”, מספר חובב, ”כבר אז, כשהיא הייתה בתוך התהליך, דיברנו על כך שגם אני רוצה לתרום, אך הגענו למסקנה שיהיה נכון יותר לסיים את התרומה שלה, ורק אז לעבור לתרומה שלי. כמובן שהתרגשנו מאוד והתכוונו לניתוח כפי שמתכוונים לקראת מאורע כה גדול ומשמעותי.”

מאכזבה לתקומה
 ההמשך של הסיפור היה כאמור קשה ומאתגר. ”התרומה של אשתי לא הצליחה”, מבהיר חובב. ”הסתבר שהיה וריד מסוים שזרימת הדם בו לא הייתה תקינה, מה שהוביל למותה של הכליה. מדובר במקרה נדיר ביותר, ועד היום לא שמענו על מקרה דומה בארץ. בתחילה ניסו הרופאים להציל את המצב, וחשבו שאולי יצליחו לעשות ניתוח חוזר שיחזיר את זרימת הדם ויציל את הכליה שנפגעה, אך גם הפעולה הזו נכשלה. חמישה ימים אחרי הניתוח קיבלנו את הבשורה הקשה על כך שהניתוח נכשל, והמושלת עברה ניתוח סופי להוצאת הכליה שנותקה.”
 האכזבה, לדבריו, הייתה גדולה מאוד. ”זו הייתה מכה, כאב גדול”, הוא מתאר, ”במבט לאחור אני

הרב משה רביץ תרם כליה לאביו – ח"כ הרב אברהם רביץ, בנו יוסי רביץ תרם כליה לאישה מרמת הגולן, ורחלי, אשתו של יוסי, הצטרפה גם כן לתרומה המשפחתית < "רצינו להוסיף חיים", הם מסבירים

מספרת, "ואני חייבת לציין שהאווירה ששררה בארץ באותם ימים מאוד המריצה אותי וחזקה בי את הרצון לתרום. הרגשתי שכל אחד תורם את חלקו למערכה, ובזמן שאנשים מקריבים את כל מה שיש להם ומוסרים את נפשם, זוהי תרומתי הצנועה".

בכנות, לא חששת?

"ברור שהיו פחדים, בעיקר חששתי מאיבוד יכולת התפקוד, אפילו שזה לזמן קצר. אבל בגלל שהייתי מודעת לקושי ולתהליך בגלל בעלי, ניגשתי לתרומה בעיניים פקוחות כשאני מוכנה לגמרי לתקופה הראשונה עם כל הכאב והמוגבלות. אמנם לא היה פשוט, אבל הכל עבר בצורה הכי טובה, שזכורה לי אפילו כחוויה חיובית".

למי תרמת את הכליה?

"עד לתרומה הפרט היחיד שידעתי הוא גילו של המושטל, ורק אחרי הניתוח נפגשנו והכרנו יותר. זה היה מפגש מאוד מרתק, וגם קצת מוזר, מעצם המחשבה על כך שאני פוגשת אדם שמעולם לא הכרתי, ואין בינינו שום דבר משותף - אנחנו בגילים אחרים, ממקומות שונים בארץ ומרקע שונה לחלוטין, והנה הכליה שלי פועלת אצלו. המחשבה על כך הייתה מרגשת, וגם מביכה.

"באותם רגעים הרגשתי מאוד את הקושי של הנתרם, פתאום עברה בי מחשבה על כמה שזה קשה להיות במקום שלו ושל משפחתו, וחשתי צורך להפחית מתחושת אסירות התורה שלהם. הם מאוד הודו ובירכו, ואני השבתי להם בדיוק את מה שהרגשתי - 'אני צריכה להודות לכם, זיכיתם אותי במתנה אמיתית'. באותה הזדמנות הרבנית ביקרה אצלי, ואני הודיתי לה כל כך על הזכות, כשאני חושבת בליבי שאם אני מתפוצצת מרוב אושר על כך שזכיתי לתרום כליה אחת, כמה הרבנית בוודאי מאושרת מכך שהייתה שליחה טובה לכמעט אלפיים תרומות".

לפני כשנה החל החלום להפוך למציאות. "התנאים המשפחתיים והסביבתיים התאימו", מסבירה רחלי, "ובעיקר הרגשתי תחושת הודיה גדולה לבורא עולם. זה היה אחרי תקופה ארוכה שבה קיבלתי מתנות גדולות מהקב"ה, וההחלטה לתרום הגיעה מתוך רצון פשוט להודות על כל הטוב הזה".

תרומה נצחית

התרומה של יוסי לא הייתה סופו של הסיפור, אלא רק תחילתו של סיפור חדש. הפעם של אשתו. "מיד אחרי שבעלי תרם היה ברור לי שגם אני אעשה זאת", מספרת רחלי רביץ, שתרמה כליה לפני כארבעה חודשים. "היכולת לתרום משהו כל כך ענק, עם הקרבה שיחסית אינה כה גדולה, עשתה עליי רושם עצום. אז פשוט חיכיתי בסבלנות לרגע המתאים".

לפני כשנה החל החלום להפוך למציאות. "התנאים המשפחתיים והסביבתיים התאימו", מסבירה רחלי, "ובעיקר הרגשתי תחושת הודיה גדולה לבורא עולם. זה היה אחרי תקופה ארוכה שבה קיבלתי מתנות גדולות מהקב"ה, וההחלטה לתרום הגיעה מתוך רצון פשוט להודות על כל הטוב הזה". רחלי פנתה למתנת חיים והתחילה בתהליך, וזמן קצר לאחר מכן פרצה המלחמה. "את רוב הבדיקות ביצעתי בחודשים הראשונים של המלחמה", היא

היה זה בשלהי שנת תשס"ח. כליותיו של חבר כנסת אברהם רביץ ז"ל קרסו, והתוצאה הייתה ברורה: הרב רביץ נאלץ לעבור טיפולי דיאליזה, כשהרופאים מבהירים לו שהדרך היחידה להיחלץ מהם היא באמצעות תרומת כליה.

באותם ימים קרה דבר מרגש, כאשר בין חמשת בניו של הרב רביץ פרצה מריבה של ממש, סביב השאלה מי יתרום כליה לאבא. ההכרעה הגיעה רק בהתייעצות עם רבנים, שהורו כי תיערך הגרלה, ור' משה, הבן הבכור, נבחר כותרם.

פשוט לתרום

"כשאתה מפרסם מודעה אתה אף פעם לא יודע להיכן היא תגיע ולמה היא תוביל", אומר יוסי רביץ, בנו של הרב משה רביץ, שתרם בעצמו כליה לפני כשמונה שנים.

"הכל התחיל כשראיתי פרסום של בחור שהיה בערך בגילי, היו לו ילדים בגיל של הילדים שלי, התגוררנו באותו אזור, והוא ציין שהוא מחפש כליה. חשבתי שאולי אוכל להיות שליח טוב להעניק לו חיים, וכך שלחתי לרב הבר זצ"ל הודעה על כך שיש לי שתי כליות, ואולי הוא זקוק לאחת מהן. כך התחלתי בתהליך, אך לאחר כחודש כבר שמתי לב שאני לא רואה עוד פרסומים של אותו בחור, והסקתי שכנראה הוא כבר קיבל כליה. למרות זאת המשכתי בתהליך ולבסוף תרמתי לאישה מרמת הגולן".

יוסי מצין כי שבועיים לאחר התרומה שלו, הוא גילה להפתעתו שוב פרסום של אותו בחור על כך שזקוק לתרומת כליה. "לא התאפקתי ושלחתי לו הודעה בה כתבתי לו שידע שבגללו אין לי כליה. לצערי אני לא יכול לתרום שוב, אך אם צריך - אני מוכן לעזור במה שאפשר, כמו למשל לארגן ערב להעלאת המודעות בנושא, וכדומה. אחרי חודש הוא שוב הפסיק לפרסם, ולבסוף המעגל נסגר כשנודע לי שהוא אכן קיבל תרומת כליה דרך מתנת חיים".

ומתי פגשת את המושטלת שלך?

"בפעם הראשונה נפגשנו בטעות במחלקה, כשהגענו לעבור בדיקות, אבל הפגישה הרשמית הייתה רק ביום הניתוח. עד היום - שמונה שנים אחרי, אנו שומרים על קשר, ומשוחחים מידי פעם. דרך השיחות הבנתי ממנה שהיא כבר חולה שנים רבות ועוברת התמודדות לא פשוטה. לאחר תרומת הכליה היא שבה לפעול לגמרי, ואפילו התארחנו בביתה ברמת הגולן באחת החופשות".

יוסי, בזכרון זכיתי להיזכר על המושט "צריכה" בזמן הכי צורך שלו. שהייתה לך כליה. שמחה חיים והשגחה עצמי. וכמוכן הרבה שעות משפחה נפלאה עם רחלי והילדים. מקווה שנצליח להפגש בקרוב...
איילת ארז

מאיר כהן

תרומה זוגית

במסגרת עבודתו פגש
פרופ' מיטשל שוואבר
 את חולי הכליות ביחידות
 הדיאליזה במשך שנים,
 ואף ליווה אותם באופן
 אישי < מה גרם לו להחליט
 להתייצב מהצד הנותן?

מיטשל היקר, כנראה קיליא
 איבד חיים ועצירג ששון
 החום געס ראשי. אני מאחל
 לך אריכות חיים ואושר און
 סופי. מיטשל לך אה כל האוב
 שבעולם!
 גואר ברצלי

מאיר כהן

תרומת הרופא

כבר שנים רבות שפרופ' מיטשל שוואבר מגיע מידי יום ביומו לעבודתו כמנהל היחידה הארצית למניעת זיהומים, יחידה של משרד הבריאות הממוקמת במרכז רפואי איכילוב. אבל כשהוא פקד את בית החולים בחודש אדר האחרון, היה זה דווקא תחת כובע שונה לחלוטין - כתורם כליה, שבא לתרום את כלייתו לאדם שלא הכיר מעולם.

בנוסף לתפקידו במשרד הבריאות, פרופ' שוואבר מומחה לרפואה פנימית ומחלות זיהומיות, ופרופסור מן המניין בחוג לרפואה פנימית בפקולטה למדעי הרפואה והבריאות של אוניברסיטת תל אביב, וכן מתפקד כרופא בכיר במרפאה פנימית מיעצת באיכילוב וכיועץ למחלות זיהומיות במכבי שירותי בריאות. "הרצון לתרום התעורר בי דווקא מכיוון שאני מכיר את מערכת הבריאות מן הצד הטיפולי", הוא מסביר. "אני חי בעולם הרפואה ופוגש בקביעות חולים עם אי ספיקה כלייתית שנאלצים לעבור טיפולי דיאליזה. במסגרת עבודתי ביקרתי כמעט בכל יחידות הדיאליזה בבתי החולים שבארץ, ובמשך תקופה ממושכת ראיתי את החולים שמגיעים לשם, ואת בני המשפחותיהם שמלווים אותם. כשעלתה בידי ההזדמנות לסייע למטופל להיגאל מהעול הזה, הרגשתי דחיפה פנימית חזקה ללכת על זה".

המרתון לתרומה

על מתנת חיים שמע פרופ' שוואבר מספר פעמים, בעיקר דרך פרסומים בתקשורת ושיח במגזר הצינוני-דתי. "ראיתי גם פרסומים על פעילותם של הרב הבר ז"ל ושל הרבנית תבדל"א, והתוודעתי מידי פעם לסיפורים מרגשים, אבל לא הייתה לי היכרות קרובה", הוא אומר. "ואז, חבר טוב שלי התחיל תהליך תרומת כליה. במהלך אותה תקופה שאלתי את עצמי: 'אם הוא יכול לתרום, למה אני לא?' כך התחלתי לחנך את עצמי, בעיקר מהפן הרפואי, אך במידה מסוימת גם מהפן ההלכתי. 'מיום ליום הרגשתי חיבור גדול יותר לרעיון. אני תורם דם בקביעות, וגם מופיע ברשימה של תורמי מח עצם פוטנציאליים, ואם התברכתי ברמת בריאות שמאפשרת לי לתרום מבלי לפגוע בעצמי, אז למה לא? זה הוביל אותי לפנות לראשונה למתנת חיים ולבקש חומרי הסברה בנושא".

אחד הדברים שפרופ' שוואבר קרא בחוברות שקיבל הוא שהתהליך מחייב תמיכה של בן הזוג. הוא פנה לאשתו ושיחף אותה. "הייתי אז לקראת גיל שישים", הוא מספר, "ובאותם ימים דיברתי על כך שאני שואף לרגל יום ההולדת לרוץ מרתון עם חבריי לקבוצת הריצה. רצתי עד אז רק חצאי מרתון, והתוכנית הייתה לעלות למרתון מלא. אשתי לא התלהבה מהרעיון של מרתון מלא, וכאשר העליתי את נושא תרומת הכליה היא ביקשה שבתמורה לברכתה לתהליך התרומה אוותר על התוכנית למרתון מלא. זה נשמע לי עסקה הוגנת, גם לאחר שהבהירה שהיא מתכוונת לוותר לא רק בשנת השישים אלא בכל השנים", אומר שוואבר בחיוך. אמנם מרתון הוא לא רץ, אך הוא רץ לכיוון אחר - אל תרומת הכליה. "מיד לאחר שקיבלתי את ברכת אשתי, יצאתי לדרך. קיבלתי ממתנת חיים את רשימת הבדיקות והתחלתי לבצע אותן ברויזות. מכיוון שעברתי אותן במסגרת הרפואית שבה אני עובד, זה התאפשר לי בקלות ולא נדרשתי להמתין יותר מידי. תוצאות הבדיקות יצאו תקינות, וכך אושרתי לתהליך". למרות שאת הבדיקות עבר פרופ' שוואבר במהירות,

חלף זמן עד לתרומה. "מלכתחילה תכננו שאתרום אחרי חגי תשרי, אבל בגלל פרוץ המלחמה דחיתי את התהליך, כי חששתי שאולי יגייסו אותי למילואים, וגם מכיוון שבתי החולים בארץ עברו למתכונת חירום", הוא מסביר.

לתרום ב"בית"

אחרי חודשי המלחמה הראשונים, שבו בבתי החולים לגשרה, ואז הרגיש פרופ' שוואבר שהגיע הזמן להתקדם הלאה. "חידשתי את הבדיקות והשלמתי את התהליך. כל מה שנותר היה שמרפאת ההשתלות תתאים לי נתרים. גם כאן זה לא היה פשוט, כי היו כמה נתרים פוטנציאליים שנפסלו אחרי שעברנו את הבדיקות והסתבר שאין התאמה מוחלטת, אבל בסופו של דבר נמצא המטופל המתאים, ונקבע סוף-סוף תאריך לניתוח".

כחודשיים לפני יום הולדתו השישים נכנס פרופ' שוואבר לחדר הניתוח, כדי לתרום את כלייתו. אירוע שלדבריו היה מן המשמעותיים בחייו. **תרמת בבית החולים שלך, כשיש סביבך אנשים שאתה מכיר ואפילו עובד איתם. איך הרגשת עם זה?** "הרגשתי בבית", הוא מגיב בספונטאניות. "אנשי הצוות שאני עובד איתם ביום-יום אינם קשורים ליחידת ההשתלות, אך הם מאוד תמכו והיו ממש עשר. גם הצוות במרפאת ההשתלות באיכילוב היה מצוין, ובכלל התחושה הייתה מאוד ביתית וחמה. גם אחרי הניתוח, במסגרת המעקב הרפואי שאני עובר, אני נהנה מאוד לקפוץ לשם. מרפאת ההשתלות נמצאת שלוש קומות מתחת למשרד שלי. הכל קל עבורי, נגיש ופשוט".

ובכל זאת, כאדם שמגיע מעולם הרפואה, לא חששת מטיבוכים רפואיים?

"בוודאי שחששתי. מה עוד שבטבעי אני אדם שלא קשה להפחיד אותו, ואני ממש לא הרפתקן. אבל עשיתי את שיעורי הבית, למדתי את הסטטיסטיקה, ובעיקר הכרתי בכך שהבדיקות שנעשות לתורמים הפוטנציאליים הן מאוד מקיפות, ואם אתה לא עומד בקריטריונים הקפדניים שהוצבו, אתה נפסל. "מבחינת הפרוצדורה היו כמה עובדות שעזרו לי בהפגת החששות: ידעתי שהסיכון לתרום נמוך מאוד, ואף קטן מן הסטטיסטיקה באוכלוסייה הכללית, כיוון שהיא כוללת את כל האנשים הניגשים לניתוח זה, בזמן שתורמי הכליה במצב בריאותי גבוה מהמוצא באוכלוסייה. "עובדה נוספת שעזרה לי בקבלת ההחלטה הייתה הידיעה שיש במהלך סיכוי טוב לשפר לנתרים באופן משמעותי את איכות החיים, ואף להעלות לו את תוחלת החיים. בהיבט של עלות מול תועלת, היה הרווח ברור".

חיים חדשים

בלילה שקדם לניתוח אושפז פרופ' שוואבר בבית החולים, ושם חיכתה לו ולאשתו פגישה מרגשת עם הרבנית הבר שהגיעה לבקר אותו ולאחל לו הצלחה. "הגעתי בשעות הערב, ולכן כתבתי לרבנית שהביקור שלה סובל דיחוי אם מאוחר מידי לאותו יום", הוא משחזר. "אבל היא כתבה לי בתגובה שהיא לא מוותרת על הזכות. הרשימה

אותי מאוד ההתעקשות שלה להגיע אלי פיזית, לפני הניתוח, במיוחד לאור העובדה שהיא הייתה אז במהלך ההכנות לחתונת הבת שלה שהתקיימה שבוע לאחר הניתוח שלי".

בערב הניתוח מצא את עצמו פרופ' שוואבר כשהוא מתיישב לכתוב מכתב לאותו אדם שעומד לקבל את כלייתו. "לא הכרתי אותו עדיין, אך אחד מהטיפים שראיתי בחוברות ההכנה של מתנת חיים הוא שלמרות שלא מכירים את המושל, מומלץ להביא לו משהו קטן לפני, ולמסור לו על ידי הצוות. "כשחשבתי מה אני יכול לתת לו החלטתי לכתוב לו על עצמי, על עבודתי, ועל מה שהוביל אותי לתרום כליה. הוספתי את איחולי שהוא ישתחרר מהדיאליזה ויזכה לבריאות. העברתי לו את המכתב דרך אחת האחיות, ולמחרת, כשהייתי בדרכי לניתוח, עדכנו אותי שהוא קיבל את המכתב וזה עשה לו טוב.

"למחרת הניתוח לא התאפשר לנו להיפגש, אך אחיו וגיסתו הגיעו לבקר אותי בחדר, והם מסרו לי מכתב ממנו. מאוחר יותר, כשנפגשנו, שאלתי אותו איך הוא הצליח כל כך מרר אחרי הניתוח, בעודו מרגיש לא טוב, לנסח מכתב כה יפה ומרגש. הוא ענה שלאחר שקיבל את מכתבי היה חשוב לו לכתוב לי, ומאחר שלא הרגיש טוב, הוא הכתיב את המכתב לגיסתו. באותם רגעים הבנתי כמה נבונה העצה של מתנת חיים להביא משהו לנתרים בטרם הניתוח. בכלל, אני אסיר תודה לארגון על כל ההכנה והליווי שהם נתנו לי לאורך התהליך".

פרופ' שוואבר מציין שכאשר שוחח עם המושל שלו התחוור לו עד כמה שהתרומה הייתה משמעותית עבורו. "תרמתי לאיש מקסים בשם תומר שצעיר ממני בשלוש עשרה שנים, ומגיל שלושים מתמודד עם ההשלכות הרפואיות של כליות פוליציסטיות. כשנתיים לפני הניתוח הוא הגיע לדרגת אי ספיקה כלייתית שחייבה טיפולי דיאליזה, כשלמעשה הדרך היחידה להשתחרר מכך היא על ידי תרומת כליה.

"תומר אדם כל כך מתחשב, וגם מלא בחן. מיד כשנפגשנו הוא אמר לי: 'אם תצטרך - אחזיר לך את הכליה'. גם לאורך כל תקופת ההחלמה הוא רצה לשמוע איך אני מתאושש, לדעת שאני בסדר, והשאלה הקבועה שלו: 'חזרת באופן מלא למצבך לפני הניתוח?' הוא מאוד שמח לשמוע על כך שחזרתי לעבודה ולריצה, ולשגרת החיים הקבועה שלי".

ומה עם תומר? גם הוא מתחזק?

"כן, בהחלט, אנחנו משוחחים לעתים קרובות, וגם נפגשים לפעמים כאשר הוא מגיע לאיכילוב לצורך בדיקות ומעקב. כאיש מקצוע אני מתעניין תמיד בתוצאות, ומטבע הדברים אני מתרגש מאוד לשמוע על התפקוד המוצלח של הכליה המושתלת, וכמה שההשתלה שיפרה לו את איכות החיים. אני מאחל לתומר שימשיך להתחזק, ושיחזור במהרה לבריאות שלמה.

"מעבר לקשר החם שהתפתח בינינו, המפגשים הללו חשובים לי גם מסיבה נוספת - כיום, כחצי שנה לאחר הניתוח, אני כבר לא חי במודעות המתמדת שתרמתי כליה, כי ברוך השם אני מרגיש שחזרתי לעצמי לגמרי. אז טוב שמידי פעם יש דברים שמזכירים לי שנפלה בחלקי זכות גדולה כל כך".

מה מסתתר מאחורי תרומת
הכליה של יפעת בר זכאי,
ענבל דוד והיא-לי סטולוביץ,
ואיך מסורת משפחתית של
חסד הובילה אותן למסע
המרגש? < שלוש אחיות,
שלושה סיפורים, לב אחד

עדי הכרמי

היא-לי היקרה, נרג אי במרגה
אג חיי בחברה, ונכבדך אני
מרגישה מזיון. כוחו"ג שבו
אני ואגם האנרטיה האננה.
בהו אושר צרף. אני מאחז
לך חיים ארוכים, שפע,
בריאור ואהבה!
רוגי רודני

זדה עובור בגנים

כאשר יפעת בר זכאי שלחה הודעה לאחיותיה - ענבל דוד והיא-לי סטולוביץ, בה סיפרה להן שהיא עומדת לתרום בשבוע הבא כליה, הייתה ענבל כבר עמוק בתהליך, והיא-לי הגישה את הטפסים הראשוניים למתנת חיים, ולמרות זאת - אף אחת מהן לא ידעה על אחותה.

"אבל האמת היא, שעצם התרומה לא הפתיעה אותנו בכלל", מציינת היא-לי, בחיוך. "כי זכינו לגדול בבית שכל-כולו חסד ונתינה. אבא שלנו הוא איש חסד במלוא מובן המילה, ואחד המשפטים שאמר לנו תמיד כילדות: 'כשאת אוכלת ארוחת בוקר, תסתכלי תמיד סביבך, אם יש מישהי שאין לה אוכל - תציעי לה חצי מהסנדוויץ'". במשך שנים הוא היה תורם בסתר למגוון רב ביותר של

יפעת: "נחשפתי לאפשרות לתרום דרך העלוניים של מתנת חיים", היא מסבירה, "ומרגע שהתוודעתי לרעיון מאוד התחברתי אליו. חשבתי על כך שהתרומה היא משהו ישים כל כך שאפשר לעשות בלי מאמץ רב, ביחס לתמורה העצומה. כך התחלתי בבדיקות ובבירורים".

נוקקים, ואנחנו גדלנו והתחנכנו על המסר הזה. כמו שאמא נוהגת לומר: 'הוא עבר לנו בקציצות ובפירה'". ובכל זאת, תרומה של שלוש אחיות שבחרו להעניק חיים לאנשים שאינן מכירות, היא לגמרי לא עניין שגרתי. יצאנו לפגוש אותן כדי לשמוע על המסע האמיץ שהן עברו יחד, וכל אחת לחוד.

הודיה בעיניים

יפעת היא המבוגרת ביניהן, והיא הראשונה שתרמה. "נחשפתי לאפשרות לתרום דרך העלוניים של מתנת חיים", היא מסבירה, "ומרגע שהתוודעתי לרעיון מאוד התחברתי אליו. חשבתי על כך שהתרומה היא משהו ישים כל כך שאפשר לעשות בלי מאמץ רב, ביחס לתמורה העצומה. כך התחלתי בבדיקות ובבירורים".

תהליך הבדיקות של יפעת נמשך זמן רב, בעיקר עקב מחלת רקע שלא מפריעה לה כלל בחיי היום-יום, אך בבית החולים הבהירו שהם לא לוקחים סיכון, והיא חייבת לעבור בבדיקות נוספות כדי לוודא שלא תיפגע חליה. "רק אחרי שנה קיבלתי סוף-סוף אישור על כך שהמחלה אינה מונעת תרומה, וכמובן שזה לא היה הסוף, כי המשכתי לאחר מכן בכל שאר הבדיקות הנדרשות. היה ברור לי שאמשיך. לא ייתכן לוותר על התרומה בגלל מחלה שולית שכלל לא משפיעה על חיי".

ולמרות התהליך הארוך שמרת את הסוד ולא שיתפת את אחיותיך?

"נכון, כי חששתי כל הזמן שאפסל, ולא ראיתי טעם לשתף במשהו שכלל לא בטוח שיצא לפועל. האמת היא שעד שהורידו אותי לניתוח לא הייתי בטוחה בכלל שזה יקרה".

את המושג שלחה פגשה יפעת בבוקר הניתוח. "זו הייתה פגישה מאוד מיוחדת", היא נזכרת, "מדובר באישה שעברה טיפולי דיאליזה במשך זמן רב. כמעט לא דיברנו, אך העיניים אמרו הכל. היא אמרה לי בעיניים את מה שאי אפשר להעביר במילים, ואין ספק שהייתה בהן הרבה מאוד הודיה. עד היום אנו שומרות על קשר מידי פעם, ואני מתרגשת בכל פעם מחדש לשמוע איך שהיא חזרה לחיים מלאים. כמה שמתארים את זה אי אפשר להסביר את גודל העניין, זה פשוט מדהים".

מלחמת ה-BMI

ענבל הייתה השנייה שתרמה. "אצלי התחיל הכל כשראיתי פרסום באינטרנט על ארגון מתנת חיים, דרכו הגעתי לאתר של הארגון וחשבתי לעצמי שכדאי לנסות ולבדוק אם זה אפשרי בכלל", היא מספרת. "כך התחלתי בתהליך, ואחרי כמה חודשים הגעתי ליום בדיקות בבלינסון, שם שלחו אותי לרופא שבדק את מדדי המשקל והגובה וכעס מאוד, הוא הרים טלפון למתאמת ואמר לה: 'ביקשתי לא לשלוח אליי עם BMI כל כך גבוה'. שאלתי אותו מה לא בסדר, והוא השיב: 'ה-BMI שלך גבוה, ואת לא יכולה לתרום'. ענית לו: 'עוד תראה שאצליח לרדת במשקל, ונתראה עוד חצי

ענבל: "לא שיתפתי את אחיותי וגם לא אף אדם אחר בגשתי שאם אפסל שוב זו תהיה עוגמת נפש כל כך גדולה, שאפילו לי בעצמי אין לי כוח להתמודד איתה, בטח שלא עם אחרי שיאשרו לי לתרום".

שהיא יורדת במשקל ממש יפה, וכבר לבדיקות הראשונות הגיעה עם חמישה קילוגרם פחות מכפי שהיה בפעם הקודמת. "בסופו של דבר ירדתי 14 קילוגרם, וזהו בונוס אמיתי, שנוקף חד משמעותי למתנת חיים, כי לא היה שום דבר בעולם שיגרור לי לעשות את זה מלבד תרומת הכליה".

שיתפת את אחיותיך בתרומה?

"לא שיתפתי את אחיותי וגם לא אף אדם אחר בעולם מלבד בעלי, הרגשתי שאם אפסל שוב זו תהיה עוגמת נפש כל כך גדולה, שאפילו לי בעצמי אין לי כוח להתמודד איתה, בטח שלא עם אחרי שיאשרו לי לתרום".

בקיץ לפני כשנה זה קרה, כשענבל קיבלה שם של נתרם. ההתרגשות החלה, אך כעבור כמה שבועות הודיעו לה שהוא לא יכול לקבל כליה ומחפשים לה נתרם אחר. מהר מאוד הגיעה שוב הצעה. הפעם הייתה זו נתרמת. "בחורה מתוקה בת 18 עם מחלת כליות, שכבר הייתה חמישה חודשים בדיאליזה", מתארת ענבל, "משם התהליך רץ, והתרומה הפכה למוחשית מרגע לרגע. אי אפשר לתאר את מה שחשתי במשך כל אותו זמן. יש לי בת בדיק בגיל של אותה בחורה, ולא יכולתי שלא לקשר ולהשוות. חשבתי כל הזמן על כך שבחורה שבקושי הספיקה לחיות את חייה, תקבל את הכליה אחרי שנים של חולי וטיפולי דיאליזה, ותזכה לחיים חדשים. זה היה כל כך מטלטל.

"שיא ההתרגשות הגיע בבית החולים, כשפגשתי שם את הנערה הצעירה, כל כך עדינה ומקסימה, יחד עם ההורים והסבתא היקרה. הם סיפרו לי דברים שלא ידעתי שעוברים עליה כחולת כליות, כמו העובדה שמותר לה לשתות מים בכמות מוגבלת מאוד, היא צריכה להימנע ממגוון רב של מאכלים, שלא לדבר על הסבל העצום שבטיפולי הדיאליזה".

זכונת אבא

היא-לי, האחות הצעירה והשלישית שתרמה, עשתה זאת בחודשים האחרונים, וגם היא זוקפת את תרומתה חד משמעותי לבית שממנו הן מגיעות. "אבא שלנו עבר אירוע מוחי לפני כמה שנים, ומאז הוא פחות מתפקד, אך באחד הימים שאחרי התרומה של יפעת מצאנו בביתו דף שבו הוא כתב על דרכים שבהן ניתן לתרום לזולת. הוא רשם שם את המלצה הקבועה לחלק מהסנדוויץ', הזכיר גם המלצה לתרום דם, שכן הוא היה תורם במשך שנים בתל השומר, ועוד תרומות שונות, ובתחתית הרשימה הופיעה תרומת כליה. זה צמרר אותנו ממש, אבא ממש ניבא את מה שעומד לקרות. גם כיום, כשהוא לא ממש מתפקד, כשסיפרנו לו שאחותי תרמה הוא כל כך התרגש, ואמר: 'כל הכבוד'. זה ממש בדומ".

במקרה של היא-לי היה גם דבר נוסף שהוביל לתרומה. "במשך למעלה מעשרים שנה עבדתי כמרפאה בעיסוק, אך לאחר שסיימתי ללדת את ששת ילדי החלטתי לעשות הסבה לסיעוד ולהיות

מיילדת. כשסיימתי עם התהליך המשמעותי הזה, נשארתי עם תחושה של: 'איך עוד אפשר לתת?' וכך הגעתי לתרומת הכליה. כי התחושה שלי היא שכל עוד אנו מסוגלים לתת משלנו, לא ייתכן להפסיק. תמיד יש מה לעשות ולתת".

אצל היא-לי נמשכו הבדיקות מספר חודשים, ואת הבשורה על כך שנמצאה עבורה מושלת היא קיבלה כשישבה מול ענת, מתאמת ההשתלות. "ענת אמרה לי בפשטות: מצאנו מישהי בשבילך, וזה מפליא ממש, כי יש לה המון נוגדנים, ובכל זאת את מתאימה לה".

זו הייתה הפעם הראשונה בה שמעה היא-לי על רותי, בת 62, אבא לשלוש בנות וסבתא לנכדים, שמצאה את עצמה אחרי שנים של פעילות נמרצת כדיילת ונגנת, כשהיא מושבתת לחלוטין בשל מחלת כליות קשה.

היא לי: "במשך למעלה מעשרים שנה עבדתי כמרפאה בעיסוק, אך לאחר שסיימתי ללדת את ששת ילדי החלטתי לעשות הסבה לסיעוד ולהיות מיילדת. כשסיימתי עם התהליך המשמעותי הזה, נשארתי עם תחושה של: 'איך עוד אפשר לתת?' וכך הגעתי לתרומת הכליה.

"פגשתי את רותי לראשונה בבוקר ההשתלה, כאשר במפגש השתתפו גם בעלי ושלוש הבנות שלה", מספרת היא-לי. "אני יודעת שזה נשמע קלישאתי, אבל למרות שלכאורה אמורים להגיד לך תודה, אצלי זה לא היה ככה, כי זה לא יחסים של 'קחי ותיני'. אני לגמרי בטוחה ששתינו קיבלנו, ולא פחות מכפי שהיא רצתה להודות לי, גם אני רציתי להודות לה. בסופו של דבר היא הודתה ואני לא אמרתי לה כלום. פשוט בכינו ובכינו".

"כאובה אבל מאושרת"

איך הייתה ההתאוששות מהניתוח?

יפעת: "ההתאוששות שלי הייתה סבירה, אפשרתי לעצמי להחלים אט-אט, נתתי לעצמי את הזמן. בסופו של דבר כל התקופה הזו זכורה לי כמרגשת מאוד. התרגשתי לא רק אחרי התרומה, אלא גם לפני - מכל בדיקה ובדיקה, אפילו מהבדיקות הפשוטות. עם כל שאלה שהייתה ידעתי שאני יכולה לפנות לקבוצה של מתנת חיים, וכולם יענו לי שם באופן יעיל ומקצועי. הרגשתי חלק ממשפחה".

"אצלי ההחלמה לא הייתה פשוטה בכלל", משתפת ענבל, "לקח לי חודש וחצי עד שחזרתי לאכול, ובמשך כל הזמן הזה המשכתי לרדת במשקל. דווקא הכאבים היו נסבלים, בעיקר כי במחלקה עטפו אותי ונתנו לי את כל הקוקטיילים של משככי הכאבים, כדי שלא אסבול. אבל התשישות הייתה קשה. אני אדם פעיל בדרך כלל, ולא הכרתי את עצמי כמישהי שמגיעה לשעה שנים עשרה בצהריים כשאתה תשושה. מסתבר שהגוף היה פשוט זקוק להמון מנוחה. אבל אחרי שלושה שבועות נוספים חזרתי לעצמי לגמרי, ומאז אני בתפקוד מלא - בדיק כמו שהייתי קודם. חשוב לי להדגיש שהליווי של מתנת חיים הוא זה שעזר לי מאוד באותם ימים. הרבנית לא גמרה להתעניין בי, כאילו שהייתי בת יחידה. זה היה כל כך לא מובן מאליו".

היא-לי: "ההתאוששות לא הייתה קלה, עברו עליי חמישה שבועות קשוחים, אבל כל הזמן אמרתי לעצמי: 'זה זמני ועובר', וכשחברות מהעבודה התקשרו לדרוש בשלומי, השבתי להן: 'כאובה אבל מאושרת'. כי כך באמת הרגשתי. כיום, ארבעה חודשים אחרי התרומה, אני כבר רצה, שוחה, ומרגישה שחזרתי לכותר שהיה לי מהרגע הראשון ידעתי שזה יעבור ואחזור לעצמי, וכשאני משוחחת עם רותי שמספרת לי: 'היום חזרתי לאכול מלפפונים חמוצים', או שולחת לי תמונה שלה בשיעור יוגה, ומספרת: 'היום חזרתי ליוגה', זה ממלא אותי באושר. וכשהבנות שלה כותבות לי שוב ושוב: 'החזרת לנו את אמא שלנו', זה מרגש באופן שאי אפשר להכיל. אני עובדת כמיילדת בבית החולים בבלינסון, וכל הזמן חולפת לי המחשבה בראש שרותי עוד תקפוץ לביקור יום אחד כדי להגיד שלום, יחד נצטלם לתמונה משותפת, ונתלה אותה במחלקה עם הכיתוב: 'זה נהנה וזה לא חסר', כי זוהי השורה התחתונה".

הם נולדו יחד, גדלו יחד, וגם

החליטו לתרום כליה ביחד

< התאומים הזחים **אליעד**

ונתנאל דניס, משתפים בסיפורי

התרומה שלהם, וגם מגלים:

”כך התגברנו על הפחד הגדול

ביותר שלנו, לקראת התרומה”

נמצא, בזכור אני חי
מחפש. אני מאחז סך חיים
ארוכים ומאיים בחסדים,
שנה אזה!
יחף בעזור

כליות תאומות

כשהתקשר אליעד דניס להוריו לפני כשמונה שנים, להודיע להם שהוא עומד לתרום כליה, תגובתם הייתה: "אחיך התאום, נתנאל, מתכנן גם כן לעשות זאת". אולם בסופו של דבר,

למרות שהתאומים החלו את התהליך כמעט ביחד, תרם אליעד כבר באותה תקופה, ואילו נתנאל המתין עד לשנה האחרונה, ותרם לפני כארבעה חודשים.

כתאומים זהים שאף מתגוררים בסמיכות זה לזה, מדהים לראות שהתקבלה אצלם ההחלטה לתרום מבלי שידעו זה על זה, ולא פחות מדהים מכך, זו העובדה שהתהליך שעבר עליהם עד לניתוח היה ממש דומה, וגם הסיפוק העצום - זהה ממש.

להתגבר על הפוביה

"במקרה שלי התחיל הכל מרעיון של אשתי", משתף אליעד. "היא זקקה את ההצעה באוויר, ושאלה מה דעתי לתרום כליה. כפי שניתן להבין, התשובה שלי לא הייתה ספונטנית, ולקח קצת

הניתוח? השבתי לה: 'בניתוח אישן ולא ארגיש כלום, אבל עכשיו אני מרגיש הכל'. היא הביטה עליי במבט ספק מבוהל ספק משועשע. חששתי שבסופו של דבר היא תפסול אותי על אי שפיות". דבר אחר. "בזכות העובדה שעברתי כל כך הרבה בדיקות, הפחד ממחטים החל להתפוגג, וכיום אני ממש בסדר עם בדיקות דם", הוא מספר. "אמנם זה לא נחמד, ואעדיף לוותר עליהן, אבל אם יש צורך אעבור אותן כמו גדול".

"תורם לאח שלי"

"אני רציתי לתרום כליה עוד לפני אליעד ולפני כ-12 שנים אפילו התקשרתי לרב הבר זצ"ל כדי לברר פרטים", מספר נתנאל, "התעניינתי ושאלתי המון, אבל זה היה בעיקר סוג של התלהבות, ולא משהו שבא לידי מימוש. די מהר ירדתי מהרעיון, לא כי לא רציתי, אלא בעיקר כי חששתי. גם אני, כמו אליעד, פוחד מאוד מבדיקות דם ומכל פרוצדורה רפואית שהיא, בפרט אם מתלוות

"זה הגיע עד כדי כך שכאשר הגעתי לבדיקה הראשונה בבית החולים, ופגשתי שם מישהי שסיפרה שהיא עומדת לתרום כליה לאחיה, השבתי לה: גם אני עומד לתרום לאח שלי, ובאמת התכוונתי לכך."

אליה מחטים. בשונה מתורמים אחרים, החששות שלי כלל לא התמקדו במה שיהיה אחרי הניתוח ובהתאוששות, אלא עסקו רק בפחד מהבדיקות שלפני. "במשך כל השנים הפחד הזה ליווה אותי, וגם כששמעתי שאליעד תרם ורציתי כל כך לעשות זאת אחריו, הרגשתי שאני פשוט לא מסוגל. רק המחשבה על כך הלחיצה אותי".

אולי זה מפתיע, אך הדבר שבסופו של דבר עזר לנתנאל להתגבר על הפחד הוא דווקא המלחמה שפרצה. "כשהמלחמה החלה הרגשתי צורך גדול לתת מעצמי קצת יותר מכפי שאני נותן בימי שגרה", הוא מסביר. "חששתי על כך שאנשים רבים כל כך שאני מכיר תרמו במלחמה דברים הרבה יותר מהותיים ומשמעותיים, בין אם בגופם ובין אם בווייתורים אחרים. היה ברור לי שבזמנים כאלו נדרש כל אחד מאתנו להוציא מעצמו קצת יותר, ומבחינתי זה אומר להתגבר על הפחדים ממחטים, ופשוט להתקדם הלאה. בנוסף, היה ברור לי שאילו מישהו קרוב אליי היה זקוק לכליה, הייתי בוודאי תורם לו. ברגע שהפנמתי את ההבנה שכל אחד מישראל הוא בעצם אח שלי, היה טבעי ומובן מאליי שאתרום. כך העליתי את זה למודעות שלי.

זמן עד שעיקלתי את הרעיון. קראתי וחקרתי באינטרנט, ורציתי מאוד לתרום, אך היה משהו שאולי נשמע מגוחך: החשש הגדול שלי מבדיקות הדם הפשוטות ביותר. יש לי פוביה ממחטים שמלווה אותי מאז היותי קטן, והמחשבה שאעבור בדיקות דם הפחידה אותי אפילו יותר מהניתוח". אליעד מדגיש שמדובר בפחד אמיתי לגמרי, שכן בפעמים הבודדות עד אז שנאלץ לעבור בדיקות דם או חיסונים, הוא היה נתקף בהזעה ובחילות. "מדובר בחרדה אמיתית", הוא חוזר ומדגיש.

ובכל זאת החלטת ללכת על זה?

"כן, כי בלב שלי ידעתי את האמת: זו בדיקת דם פשוטה שאפילו לא כואבת. ידעתי שזה סתם מחסום פסיכולוגי, והרגשתי שלא ייתכן שזה מה שימנע ממני את התרומה".

אליעד החל בבדיקות ההתאמה, וכפי שתואר לעצמו, הוא אכן נאלץ לעבור את הבדיקות שכל כך חשש מפניהן. "בתחילה עברתי את בדיקות קופת החולים והרגשתי גיבור גדול, אולם כשהגעתי לבית החולים נדרשו לצורך ביצוע בדיקה לפתוח לי וריד, ומרוב פחד התעלפתי. אחרי שהתאוששתי הסתכלה עליי האחות בתימהון ושאלה: 'אתה רוצה לתרום כליה ומפחד מבדיקות דם? איך תעבור את

"זה הגיע עד כדי כך שכאשר הגעתי לבדיקה הראשונה בבית החולים, ופגשתי שם מישהי שסיפרה שהיא עומדת לתרום כליה לאחיה, השבתי לה: 'גם אני עומד לתרום לאח שלי', ובאמת התכוונתי לכך".

ואיך התמודדת עם הבדיקות?

"אחרי בדיקת הדם הראשונה הרגשתי שאני גיבור עלי אדמות, וחייב לפנק את עצמי במסעדה טובה. אבל קול קטן אמר לי בלב: 'אל תתלהב, יש לך עוד הרבה בדיקות כאלו'. בסופו של דבר היו אכן לא מעט בדיקות, אך בכל אחת מהן השתדלתי לחשוב פחות על עצמי ויותר על האחרים. זה עזר לי לעבור אותן ולהתגבר על הפחד. אודה על האמת - גם מהניתוח פחדתי מאוד, ובלילה שקדם לו לא נרדמתי מרוב פחד, אך שעה לפני הניתוח כבר הייתי שליו ורגוע מאוד, ונכנסתי לחדר הניתוח מתוך תחושת רוגע, כשאני שלם עם עצמי לגמרי".

חבר מביא חבר

למי תרמתם את הכליות?

נתנאל: "כחודש אחרי שהתחלתי בבדיקות כבר התאימו לי מושלל בשם יצחק, יהודי יקר מאוד המתגורר בכרמיאל. הכליות שלו כמעט לא תפקדו, אך למרות זאת הוא מעולם לא התחיל דיאליזה כי חשש ופחד מכך מאוד. בסופו של דבר הוא הלך ודעך. אשתו סיפרה לי לאחר מכן כי בחודשים שקדמו לתרומה הוא כבר לא תפקד כלל, ובמשך רוב הזמן שכב מותש במיטה. באותם ימים היו אנשים בסביבתו שהציעו לתרום לו, אך כולם נפסלו או שנרתעו מהתהליך. האכזבה הייתה גדולה, וזו גם הסיבה שכאשר נוצר קשר בינו ל'מתנת חיים', הוא לא פיתח ציפיות, אלא שאז נכנסתי אני לתמונה והכל החל להתקדם במהירות. לבסוף הניתוח נערך ועבר בסייעתא דשמיא בהצלחה גדולה".

אליעד: "תרמתי למיכאל, תושב באר שבע. הוא אב לשלושה ילדים ועוסק בתחום ההסעות. לא הכרתי אותו קודם, והמפגש הראשון שלנו היה רק אחרי התרומה. זה היה מפגש מרגש מאוד, כמעט לא הצלחנו לדבר. מיכאל אמר לי: 'אתה המלאך שלי', וגם הוסיף: 'נתת לי חיים'. כששוחחנו בהמשך התברר לי שבמשך שש שנים הוא היה מטופל בדיאליזה ולא מצאו לו כל תורם, עד שהגעתי אני. אני שומר איתו על קשר עד היום, וברוך השם הוא התאושש לגמרי וגם חזר לעבודתו. אין מילים כדי לתאר את הסיפוק שיש לי כשאני חושב על כך".

כנראה שהגנטיקה הזוהה של התאומים היא גם זו שהשפיעה על כך שההתאוששות שלהם הייתה כמעט זהה ואצל שניהם היא עברה באופן סביר לגמרי. כמה ימים קשוחים ולאחריהם הם כבר חזרו לעבודה (נתנאל) וללימוד (אליעד). גם את החברותא המשותפת הקבועה שלהם הם חידשו.

לטענתם, בתקופה האחרונה יש בכל האזור שבו הם מתגוררים בחבל בנימין לא מעט תורמי כליות. "אנחנו לא חושבים שזה רק בזכותנו", הם מציינים, "כי יש כל כך הרבה אנשים נוספים שתרמו, שזה פשוט חבר מביא חבר".

בזכות יותר

”כשעמדתי בשג’אעייה והבנתי
את גודל האסון, ידעתי דבר אחד:
’אעשה משהו כדי להביא חיים
לעולם”, אומר **רפי שלו**, הלוחם
שזיהה את גופתו של החטוף **יותם
חיים** < כמה חודשים לאחר מכן
הוא תרם כליה לזכותו של יותם,
כאשר איריס חיים מלווה אותו
לאורך הדרך

יוסף הכהן

השניו המאמנוג' ביוגר אצלי הוא
השניו הפיני, הגחמגי מחצור לחיים
בריאים וספורטיביים עם אנרגיות
שמעולם לא היו לי בעבר! אני
רוצה לאחז אריכוה ימים טובים
השני שלי, בריאוג, שפע, פרנסה
ונחג מהינדס. וכן, גם מהינד
החזק שלו

ניר אברג'יל

תקווה וחיים / איריס חיים

זה היה ביום השני לשבעה, כשנכנס לביתנו לוחם במדים שהציג את עצמו בשם רפי שלו. הוא היה בדרכו הביתה, אחרי קרב ממושך בשג'אעיה, אך לפני שנסע לאשתו ולמשפחתו, היה חשוב לו להגיע אלינו.

רפי סיפר לי על האופן שבו הוא טיפל בגופתו של יותם, עם כל כך הרבה מסירות, חמלה ודאגה, וזה מאוד ריגש אותי. לאחר מכן הוא קם והלך. בהמשך התכתבנו פעם נוספת,

כי היה חשוב לי להבין מה עם החיילים שפגעו ביותם, וגם ביקשתי שידאג לכך שהם יגיעו אלינו לבית, כי רצינו להגיד להם באופן ישיר שאנחנו לא כועסים עליהם כלל.

באחד הימים שמעתי על כך שהיו פגיעות רבות בגדוד של רפי, אז שוב יצרתי איתו קשר כדי לדרוש בשלומם, ולאחר מכן לא שמעתי ממנו במשך תקופה די ארוכה.

כמה חודשים לאחר מכן הייתי בחו"ל, כשקיבלתי ממנו לפתע הודעת ווטסאפ בלתי צפויה בה הוא סיפר לי שבעקבות חילוץ של יותם הוא החליט לתרום כליה. זה הפתיע אותי, אך מכיוון שאני אחות במקצועי, מיהרתי לכתוב אותו וכתבתי לו: "כדאי שתדע שזה סיפור מאוד מורכב, ולא תמיד עובד ומצליח". רפי להפתעתי השיב: "אני אחרי כל הבדיקות, ויש לי כבר תאריך לניתוח - בעוד כמה שבועות".

מאותו רגע הרגשתי שאני נשאבת גם כן אל תוך המסע המדהים הזה ומצטרפת אליו בהתרגשות ובהערכה אין קץ. מכיוון שאני קשורה לבית החולים הדסה עין כרם, דאגתי לשוחח עם אנשי קשר בבית החולים ולבקש מהם לדאוג לרפי לחדר פרטי ולתנאים הטובים ביותר, ובאמת כך היה. רגעים גדולים ומיוחדים זכורים לי גם מערב הניתוח, כאשר לפני האשפוז הגיעו אליי רפי ואשתו ויחד שוחחנו והתרגשנו.

נכון שיותם לא יחזור, אבל בעצם תרומת הכליה יש בהחלט סוג של נחמה, כי זה ממשך את זכרו של יותם, ובמידה מסוימת - ניר אברג'יל, הבחור שקיבל את הכליה, נושא בגופו חלק מיותם. מאז האירוע המצער שקרה אנו משהתדלים להסתכל על העולם מתוך מבט של: "איך לוקחים את המציאות עם כל הקושי שטמון בה, ומצליחים לייצר ממנה משהו טוב?" ונתנית הכליה היא לגמרי משהו טוב שיצא מכך וממשך חיים. אני רואה את תרומתו של רפי כמדהימה, כי הוא לא רק נתן כליה, אלא הרבה מעבר לזה - הוא נתן המון תקווה, לא רק לחולי הכליות, אלא גם לי ולמשפחתי, ולכל עם ישראל.

כולנו כאן בארץ זקוקים לחיים, ובאופן אישי ברור לי שכמה שיותר אנשים יחיו כאן במדינת ישראל, זה עוד מתנה ועוד ניצחון - גם על החמאס וגם על כל האנטישמיים שרוצים שכולנו נעלם מהעולם. הלוואי שנזכה לעוד הרבה נתינות כאלו.

שמעה את ההודעה הזו, ולא היה מי שלא דיבר על העוצמות המיוחדות של איריס חיים.

התחנה הבאה של שלו באותו יום הייתה כמובן בביתו, אליו הוא הגיע לחופשה קצרה. בפועל הוא כבר לא היה בעזה, אך המחשבות לא נתנו לו מנוח. "מיד כשהגעתי הביתה דיברתי עם אשתי יפית על הרצון לתרום כליה, והיא לגמרי עמדה מאחוריי", הוא מספר. "יפית מדהימה, ואין ספק שהכל נעשה בעזרתה ובהשראתה. עצם העובדה שאחרי חודשים של מילואים שבהם היא מנהלת לבד את הבית, היא לא חשבה על כך שזה אמור למנוע ממנה לאשר לי לתרום, זה לא מובן מאליו בכלל. בזכות ההסכמה הגורפת שלה התקשרתי שלושה ימים לאחר מכן למתנת חיים, והתחלתי במסע הבדיקות".

שיתפת את איריס בכך שבזכות בנה ניגשת לתהליך?

"לא, באותו זמן איריס לא ידעה על כך, וגם אף אחד אחר לא ידע. העדפתי לא לשתף כל עוד שאני לא מקבל אישור סופי לתרום. אבל ברגע שהסתבר לי שעברתי את הבדיקות בהצלחה, שלחתי מיד הודעה לאיריס על כך, וכתבתי לה: 'בזכות יותם אני הולך להוסיף חיים'. כך בישרתי לה על תרומת הכליה. איריס יצרה איתי קשר במהירות, והיא כל כך התרגשה. היא אמרה לי: 'בזכותך אני מרגישה שיותם אתנו כאן, חי ונושם'. היא צדקה, כי ההחלטה לתרום הגיעה חד משמעית בזכותו. כל כך הרבה טוב הגיע לעולם באמצעות יותם".

שלו מבקש להדגיש: "עוברת על כולנו בארץ ישראל תקופה לא פשוטה, וכולנו מחויבים, כל אחד בדרכו, להוסיף כמה שיותר אור לעם החבול שלנו. אני בחרתי בתרומת כליה, אבל יש עוד הרבה אנשים שתורמים בדרכים נוספות. אין ספק שזו השליחות של כולנו - להוסיף כמה שיותר טוב לעם הזה".

כמו ללדת תינוק

שלו מציין כי כשהיה בתהליך לקראת התרומה, פנתה אליו איריס בבקשה חריגה: היא רוצה להיות חלק מהניתוח, רוצה להיות שותפה לו. "כמובן שנעניתי בחיוב", הוא אומר, "ובערב הניתוח נסעתי עם אשתי לביתה של איריס, שם ישבנו, שוחחנו והתרגשנו במשך שעות וחצי. בחצות הלילה התקשרו מבית החולים לשאול איפה אני, ומדוע עוד לא הגעתי, ורק אז הצלחנו סוף-סוף לעזוב". הניתוח התקיים ביום ראשון, וביום שלישי באותו שבוע זכה שלו להיות שותף למפגש מרגש במיוחד - המפגש עם ניר, בחור בן 21 ממודיעין שקיבל את כלייתו. במפגש המיוחד הייתה שותפה גם איריס, שעמדה בצד ומחטה דמעה לשמע סיפורו של הבחור המושלם.

"מדובר בבחור שאובחנה אצלו מחלת כליות בגיל 17, ואחרי שניסה כדורים שלא עבדו, הוא החל טיפולי דיאליזה", מתאר שלו. "כך, בזמן שחבריו מתקדמים בחיים, הוא נשאר מאחור, כשכל עולמו מתחיל ומסתיים במחלקת הדיאליזה. אין דבר מרגש יותר מלראות בחור כזה מצב שמתחיל לחזור לחיים, לחלום חלומות מחדש ולתכנן לעצמו תוכניות. אני חושב שכשאומרים 'מתנת חיים' מתכוונים בדיוק לכך".

ובכל זאת, יש למתנה הזו גם מחיר...

"נכון, כבר כשהייתי בוועדה הבהירו לי: 'אתה לא תוכל עוד להיכנס לעזה, כי מסוכן עבורך להיות במצב בו ייתכן שיחסרו לך מים'. אבל זה לא הטריד אותי, והסברתי להם שהעובדה שאני תורם כליה אינה מונעת את תרומתי למדינה, ובאמת כבר חזרתי למילואים אחרי התרומה ואני שותף לפעולות השונות בדרכים אחרות מאלו שעסקתי בהן בעבר.

"מבחינה פיזית אני לא מרגיש שהמחיר היה גבוה בכלל. ההתאוששות מהניתוח הייתה קלה מאוד, ואחרי חצי שעה כבר הסתובבתי חופשי ברחבי המחלקה. בערב כבר אכלתי בקפיטריה, ומאז ברוך השם הייתה ההתאוששות מהירה. פתאום הבנתי את אלו שמשווים בין תרומת כליה להבאת ילד לעולם - האדרנלין שבער בי כל כך הזכיר לי את הלילות שאחרי לידת ילדי, כשאני לא מסוגל לעצום עין מרוב התרגשות. גם אמרתי לניר שמבחינתי הוא ילד שלי לכל דבר, הרי חלק ממני נמצא בו".

אחרת'. לא ידעתי איך, אך זו הייתה ההחלטה שלי באותה עת".

את המשך משימתו ביצע שלו כשהוא משתדל לנטרל את רגשותיו הגואים: הוא דאג לפינויו של יותם אל קיבוץ בארי, שם המתין לו רכב הרבנות הצבאית שהוביל את ההרוג למחנה שורה, שם התקבל הזיהוי הסופי של יותם ואף הועברה הודעה למשפחתו.

איך הודעת על כך לחיילים שלך?

"זו הייתה משימה קשה ממש, בפרט שבאותו זמן התחילו להגיע שמועות על חטופים נוספים שנהרגו גם כן באותה תקרית. הבנתי שאין ברירה וחייבים לספר לחיילים. היה זה ביום שישי, כאשר כינסתי אותם והודעתי להם: 'יש אירוע קשה ודרמטי ביותר', וסיפרתי את מה שהתרחש. בתחילה הם לא האמינו, וניסו לשכנע אותי שאולי זה לא אמיתי, אך לצערי הזיהוי שלנו היה וודאי לגמרי".

להוסיף טוב

שבוע לאחר מכן יצא שלו משג'אעיה לחופשה קצרה בבית. "בתחילת הנסיעה ראיתי שאיריס חיים, אמו של יותם, פרסמה על כך שהם יושבים שבעה במושב שואבה, ובאותו רגע גמלה בליבי החלטה לעבור שם ולנחם אותם. רק כשהגעתי הסתבר לי שאני החייל הראשון שבה אליהם", הוא מספר.

"באותו זמן היו מאות אנשים בכניסה לבית, ולא אפשרו לאף אחד להיכנס, אך מכיוון שהייתי עם מדים נתנו לי את הפריבילגיה להיכנס פנימה. הצגתי את עצמי לפני איריס, ומצאתי את עצמי משתף אותה: 'אני החייל שפינה את הבן שלך משג'אעיה'. באותו רגע שאיריס שמעה זאת היא ביקשה מכולם לצאת, היא קראה לבעלה ואז השמיעה לי את ההקלטה המפורסמת בה היא אומרת לחיילים באצילות נפש: 'רציתי להגיד לכם שאני אוהבת אתכם ומחבקת אתכם מרחוק. אני יודעת שכל מה שקרה בכלל לא באשמכם'. היא השמיעה את הדברים ובכתי, כמעט לא דיברנו אבל הלב שלי נקרע. אחזתי את עצמי בכוח כדי שלא להתפרק יחד איתה.

"אחר כך תיארתי לה איך שהשתדלנו להעניק ליותם את מלוא הכבוד הראוי, כאשר התנהלנו עם הרכב בזהירות מרבית, ואף הנחנו אותו גבוה כדי שלא יטולטל או ייפול. היה חשוב לי לשתף אותה בכך, וראיתי שזה עושה לה טוב. כשסיימנו לשוחח היא ביקשה ממני: 'תדאג לכך שכל החיילים בחטיבה ישמעו את ההודעה שלי'. אני חושב שאיריס אפילו לא הבינה כמה שהמילים שלה העניקו לנו כוחות, שכן כל החיילים היו שרויים באבל כבד, עם כאב וצער גדולים.

"מיד כשיצאתי אל הרכב העברתי את ההודעה לקציני החטיבה ולאחר חצי שעה כל המדינה

ברגע שהסתבר לי שעברתי את הבדיקות בהצלחה, שלחתי מיד הודעה לאיריס על כך, וכתבתי לה: 'בזכות יותם אני הולך להוסיף חיים'. כך בישרתי לה על תרומת הכליה. איריס יצרה איתי קשר במהירות, והיא כל כך התרגשה. היא אמרה לי: 'בזכותך אני מרגישה שיותם אתנו כאן, חי ונושם'.

את הצמרמורת שעברה לי בגוף קשה לתאר", אומר רפי שלו ומתקשה להמשיך לדבר. ישנם מצבים בהם בלתי ניתן לתאר את התחושות במילים. כזה היה הרגע בו הכתה בו ההבנה על הטרגדיה הבלתי נתפסת שהתרחשה בשג'אעיה שבעזה, בה ירו כוחותינו בשוגג לעברם של שלושה חטופים. שלו משמש בתפקידו כמ"פ של פלוגה העוסקת בין היתר בפינוי לוחמים מתוך שטח הלחימה, כאשר כחלק מכך היא אחראית למרבה הצער על פינוי של פצועים והרוגים.

המקרה הנוראי התרחש אחרי שהוא נלחם עם חייליו כשלושה חודשים בתוך עזה. "המג"ד שלי קרא לי והודיע על כך שיש חשש של ירי מכוחותינו על חטופים", מספר שלו. "הוא אמר שנמצאה גופה של מישהו שחוששים שהוא חטוף, ויש לבוא לפנות אותה".

גופה אחת? הרי היו שלושה חטופים...

"נכון, אך בתחילה חילצו רק את יותם, כי בשל גוון עורו הבהיר הבינו מיד שהוא ככל הנראה משלנו, ולכן ביקשו מאתנו לבדוק זאת".

אסון בלתי אפשרי

"לא כולם יודעים", אומר שלו, "אך במהלך חמשת הימים שקדמו לאותו אירוע קשה בשג'אעיה, התנהלה באותו אזור לחימה אינטנסיבית בה נהרגו מפקדים שלנו, והיה חשש גדול מאוד ממחבלים נוספים שפיתעו את הכוחות. זה הוביל לכך שכולם היו דרוכים ממש. אף אחד לא הכין אותנו לכך שיגיעו אולי חטופים, לא שיערו שזה עשוי לקרות".

לדבריו, הוא היה מהראשונים שהתודעו לכך. "כאשר המג"ד התקשר אליי הוא ביקש: 'קח איתך את הרב של החטיבה ותחכו יחד בכניסה לשג'אעיה'. הסיכום היה שהוא יגיע עם הגופה, והרב יזהר אותה ויקבע אם מדובר בהרוג משלנו

רפי שלו חזר לסבב רביעי ברפיח, פעם ראשונה עם כליה אחת. כתב הקדשה למושתל - ניר אברג'יל

נועם ודורית שרמן הדהימו את הרופאים כשהביאו שתי שלישיות בניגוד מוחלט לתחזיות < 21 שנים לאחר מכן התייצב נועם כדי לתרום כליה, ומצא את עצמו במערכה מחודשת

נס נס

ת השיחה עם רופא הפוריות שנעשתה לפני כשלושים שנה, זוכרים נועם ודורית שרמן עד היום. "אין סיכוי שיהיו לכם ילדים", אמר הרופא לבני הזוג הצעירים, בניסוח בוטה במיוחד. "כמו שלי לא יצמחו שיערות בכף היד, כך גם לכם לא יהיו ילדים". היה זה בשנת 1997, כשנה אחרי נישואיהם. הם היו מלאי חלומות וציפיות להקים משפחה גדולה ותוססת. מה היה מאמין אז שהמסע יהיה מאתגר כל כך?

מאז השיחה עם הרופא חוו נועם ודורית לא מעט אתגרים, טיפולים קשים ותפילות רבות, אך כיום, כשלושה עשורים לאחר מכן, הם הורים לשתי שלישיית, בני 21 ובני 16, ויש להם אפילו חתן צעיר, בעלה של אחת הבנות מהשלישייה הראשונה. "אנחנו יודעים שקיבלנו שש מתנות בנס מוחלט, הקב"ה הוא היחיד שנתן לנו את הילדים, ואין לך שום הסבר טבעי", אומר נועם בהתרגשות, ואילו דורית מוסיפה: "זוהי הסיבה שהחלטנו שנועם יתרום כליה, הרגשנו שזו הדרך להודות לבורא עולם על כל מה שהוא נתן לנו".

להגשים חלום

תרומתו של נועם התבצעה בחודש אלול האחרון, והשיחה עמו מתקיימת שלושה שבועות בלבד לאחר התרומה. הוא מעט כאוב, אך ממחר לפטור זאת בהינף יד. "כל אישה אחרי ניתוח קיסרי נמצאת במצב דומה, רק שיש לה גם תינוק קטן שצריך לטפל בו. אני ברוך השם מתאושש, מיום ליום מרגיש טוב יותר, ובעיקר מאושר שזכיתי להגשים את החלום".

חלום תרומת הכליה, כך מתברר, פיעם אצל נועם ודורית כבר שנים רבות. "תמיד ידענו שזכינו לשישה ילדים מעל ומעבר לגדר הטבע, והרגשנו שאנו רוצים להמשיך להשפיע על העולם ולתת חיים", מסבירה דורית. "זה הוביל אותנו לשני חלומות - אומנה ותרומת כליה. שנינו מאוד רצינו להגשים את החלומות האלו".

"לצערנו חלום האומנה לא יצא לפועל", משלים אותה נועם. "אמנם כבר עברנו את התהליך והעובדת הסוציאלית אפילו הגיעה אלינו הביתה, אבל אחד הילדים גילה התנגדות לעניין, והעובדת הסוציאלית אמרה בצדק: 'קודם הילדים שלכם, ורק אחר כך ילדים אחרים'. אחרי שהרעיון ירד מהפרק החלטנו לעבור להגשמת החלום השני - תרומת כליה".

דורית מפתיעה כשהיא מציינת שבתחילה הם סיכמו דווקא על כך שהיא תהיה זו שתתרום, אך היא נפסלה בשלב מוקדם יחסית בשל בעיה רפואית קלה, וכאן נכנס נועם לתמונה כשהחליט לנסות לעבור את הבדיקות הרבות. הוא נבדק והתקדם שלב אחרי שלב, עד שקיבל את האישור על כך שהתוצאות תקינות והוא יכול לתרום כליה. בשלב זה הם שיתפו את הילדים שהתרגשו ותמכו מאוד. "הם מאוד עוודו את התרומה והיו שותפים ישירים", הוא אומר.

ובכל זאת, לא חששת?

"היו חששות קלים, כי בסופו של דבר אתה נכנס לבית החולים על שתי רגליים ואין לך מושג איך תצא משם. אבל האמת היא שהייתי בטוח שיהיה הרבה יותר קשה וכואב, בזמן שהכאב היה ממש סביר והפתיע רק לטובה.

"בנוסף, יש במתנת חיים את המתנדבים הרבים, תורמי כליות לשעבר, שמלווים אותך בכל צעד ומעניקים לך עצות זהב. כולם היו פנויים עבורי ברמה של 100%, ורק שידלו כל הזמן: 'תתקשר ונעזור לך'. זה לא פלא שכל הפחדים והחששות פשוט נמוגו, כי הגעתי עטוף כל כך ומוכן".

נועם עובד כמנהל של ישיבה תיכונית ואולפנה, ובמקביל מטפל ברפואה אלטרנטיבית. "השתקתי את כל עיסוקי למען התרומה", הוא מבהיר, "אמנם זה היה בדיוק בתקופה של פתיחת שנת לימודים, הזמן העמוס ביותר בעבודה שלי, אך היה ברור לי שהכליה חשובה יותר מכל דבר אחר. גם תקופת המלחמה השפיעה עליי מאוד וגרמה לי לרצות לתרום, כי ראיתי סביבי כל כך הרבה אנשים שמדי עם פרוץ המלחמה לבשו מדים ויצאו להילחם, מתוך הבנה שבזמן כזה מוטל על כל אחד מעם ישראל לתרום את שלו ולעשות טוב. הרגשתי שבתרומת הכליה אני מצטרף למאמץ הלאומי.

"בסופו של דבר הגעתי לתרומה מתוך שמחה והתרגשות גדולה. זה היה זמן קצר אחרי שהבת שלנו התחתנה, מה שגרם לנו לרצות עוד יותר את התרומה, הרגשנו הודיה גדולה כל כך לבורא עולם שזיכה אותנו בכל כך הרבה טוב בחיים".

תרומה משפחתית

"הרגע שבו התחלתי להרגיש שהחלום הופך לאמיתי היה ביום חמישי של ערב הניתוח", מתאר נועם, "הרבנית הבר התקשרה אליי כדי לברר מה השם המלא שלי, כדי שתוכל להתפלל בהדלקת נרות, ואני שאלתי אותה מהו שמה של המושגות, כדי שאתפלל עליה גם כן. זו הפעם הראשונה שבה התוודעתי לכך שמדובר באמא לשישה ילדים. פתאום הרגשתי שהחלום אינו רק בתיאוריה, אלא קם ומתהווה מול עיניי".

דורית: "אנשים סביבנו שמעו על תרומת הכליה וכל כך התרגשו, התארגנו ושלחו לנו עוגות ומגשי פירות, דיברו על התרומה המופלאה שלנו. אני לא באה להמעיט מחשיבות תרומת הכליה, אבל אסור לשכוח שיש סביבנו כל כך הרבה אנשים צדיקים שכל אחד תורם ממה שהוא יכול. תרומת כליה היא מעשה עצום, אבל היא תרומה חד פעמית, ולעומתה יש את נשות הקבע ונשות המגויסים שמקדישות את כל חייהן, ויש גם משפחות שמאמצות או שמגדלות ילדי אומנה, שזה נשאר כל החיים. בואו נלמד להעריך את כל אלו שסביבנו, ואם אפשר גם לחזק אותם ולתת להם כוח כדי שימשיכו במעשים המדהימים שלהם".

נועם הגיע לניתוח כשהוא מלווה באשתו וששת ילדיו. "כולם התייצבו במחלקת ההשתלות, בלי יוצא מן הכלל", הוא מספר. "לפני הניתוח

הגיע הסניטר וביקש ממני לחתום על האישורים לתרומת כליה. הבהרתי לו שאני לא חותם לפני שאשתי וכל הילדים שלי מתייצבים לצדי, כי זו תרומה של כולנו ולא רק שלי. רק לאחר שכולם הגיעו חתמתי על הטופס, אחר כך התחבקנו, התנשקנו, הצטלמנו ושרנו קצת שירים יחד. אלו היו רגעים מרגשים מאוד, כי אי אפשר להתעלם מהמתח, אתה רועד ולחוץ, אבל גם מאושר ונרגש מאוד. מבחינתי זה גם היה סוג של סגירת מעגל, כי בתקופה שקדמה ללידת השלישיות הסתובבנו כל כך הרבה אצל רופאים ועברנו בדיקות וטיפולים, והנה אנו פוגשים אותם כעת מהצד הנותן והמעניק, זו הייתה חוויה מעצימה ממש".

תפילה וישועה

אם נועם ציפה לימים שאחרי הניתוח כדי להתאושש ולנוח, התברר לו עד מהרה שמנוחה לא מצפה לו. בשלב זה של השיחה הוא נעצר לרגע, כמו מתלבט אם לחשוף את הסיפור הלא פשוט שעבר עליו. לבסוף הוא מחליט לשתף בו, ולו כדי לסייע בעתיד למישהו אחר שייתקל במקרה דומה.

"התעוררתי בלילה שאחרי הניתוח, הייתי כבר בחדר במחלקה, וכמובן שהשאלה הראשונה ששאלתי הייתה: 'מה עם המושגות שלי?' השיבו לי שהיא בחדר הניתוח, ולמרות שהייתי מעורפל וכאוב, הבנתי מיד שבשעה הזו היא כבר הייתה אמורה להיות במחלקה. 'למה היא עוד לא יצאה מחדר הניתוח?'

"מיד בבוקר התקשרנו לרבנית כדי לשאול אותה מה קורה, והרבנית, אישה מדהימה, השאירה את כל העיסוקים בצד ונלחמה על הכליה הזו כמו לביאה. היא ביררה את העניין והסתבר שבאמת חל סיבוך במהלך הניתוח של המושגות שלי, עם קריש דם ענק שחוסם את העורק הראשי של הרגל. זה הוביל אותם לביצוע ניתוח נוסף כדי להוציא את הקריש ולהציל את הרגל".

מתי אתה התוודעת לסיפור הזה?

"ידעתי על המצב מהרגע הראשון. אחד הדברים

שלמדתי במשך שנים של טיפולים רפואיים, בזמן שציפינו לילדים, הוא שאתה צריך להיות נחוש כדי לקבל תשובות ולא להמתין בשקט כדי לראות מה קורה. כך קרה שכבר מאמצע הלילה שלחתי את אשתי שוב ושוב כדי לברר מה קורה, וכשהרבנית הצטרפה בבוקר היא פעלה במלוא העוז והעקשנות. אני חייב לציין שהרופאים היו אמינים ומקצועיים מאוד, הם לא הסתירו כלום ואמרו לנו: 'היו הרבה בעיות בניתוח, אך אנו מקווים שהוא הצליח'.

"שבוע לאחר התרומה חל ראש חודש אלול, וברוך השם בדיוק באותו יום הגיעו תוצאות חיוביות, אך השמחה הייתה מוקדמת, שכן בשבוע שלאחר מכן קיבלה המושגות זיהום שהשבית את הכליה והחזיר אותה לדיאליזה. באותו זמן אני כבר הייתי בבית, אך הגעתי לביקורת, וניצלתי את ההזדמנות כדי להיכנס למחלקה ולהתעניין במצבה. שמעתי מהרופאים שהמצב לא פשוט, וגם בני המשפחה סיפרו לי שהם אובדי עצות.

"יצרתי קשר עם הרבנית הבר שהייתה בדיוק לאחר סיום הברית של נכדה, אך השאירה את ענייניה האישיים בצד. קיימנו שיחה ארוכה, כשאנו מנסים לחשוב יחד איך ניתן לקדם את הטיפול במושגות, ולוודא שהיא מקבלת את הטיפול המתאים והמתקדם ביותר בתחום הידע הרפואי".

נועם מציין כי הוא מחובר לחסידות חב"ד, וכשראה את המצוקה הגדולה של המושגות, הוא המליץ לה: "נסי לכתוב מכתב לרבי מליובאוויטש באגרות הקודש". היא הייתה חלושה מאוד, אך ביקשה מאחותה לכתוב בשמה, והתשובה שהתקבלה באגרות הקודש כללה ציטוט על חוות דעת רפואית נוספת, וגם קראה להתחזק בתפילות אצל צדיקים, מה שאכן מאפיין כל כך את חודש אלול.

"בדיוק באותה עת הרבנית והמשפחה פנו לבקש חוות דעת רפואית נוספת מהרב פירר, ממש כפי שהמליץ הרבי מליובאוויטש בכתביו, ואילו אני מצאתי את עצמי יושב בבית, מתפלל, בוכה ומתחנן לבורא עולם שיציל את הכליה. היו ניסים גדולים מאוד, עד שבסופו של דבר הכליה בחסדי שמיים נקלטה היטב.

"הרבנית אמרה לי שבלי הנחישות והתקיפות שלי זה לא היה קורה", מציין נועם, "ואילו לי ברור שאם לא העקשנות של הרבנית היינו עלולים להפסיד רגעים יקרים מפז שעלולים לפגוע בהצלחת חיים. אין לי ספק שבכך שהרבנית עומדת בראש העמותה היא לא רק משמשת כאמא חמה לתורמים, אלא גם פועלת בלי הפסקה כדי שההשתלות יצליחו ויגיעו לסימן הטוב ביותר.

"עצם התרומה תחת עמותה חזקה וגדולה, בעלת ניסיון ושם עולמי, בנוסף לזמינות תמידית של הרבנית במקרה הצורך - מקנה לתורמים ולנתרמים טיפול רפואי טוב יותר, עם נגישות זמינה למנהלי המחלקה, פיקוח צמוד על תיקי המטופלים, אכפתיות של המערכת הרפואית, והעיקר - החלמה מהירה וטובה בסייעתא דשמיא".

אורי, גורם יקר! אין אגוד
 סגנה שאני מאחזת סך
 אצל בעיקר, ויוגר מכל
 דבר אחת, שגורמים נן
 ובכל 3א3אין ההצעה:
 "והסירוגי אחתה מררררר".

יוסף הכהן

מתנה כפולה

הזדמנות שנייה

מאז התגלגלו הדברים במהירות. באותם ימים שירת שלומאי בשירות מילואים ארוך, והוא הודיע למתנת חיים שיוכל לתרום רק אחרי חג הפסח, אולם הם הפתיעו אותו כשהודיעו לו שנמצא תורם שמעוניין להשתתף בתרומה בהצלבה ומביע נכונות לתרום את הכליה מיידית, מה שאומר שאותו מכר יקבל את הכליה עוד באותו חודש, עוד לפני שהוא יתרום לחולה שהתאימה לו.

את האישה שקיבלה את הכליה שלו, פגש שלומאי רק ביום התרומה, אולם את המכר הוא פגש עם משפחתו עוד קודם לכן, במפגש שהיה מרגש מאוד. "הוא כבר היה אחרי הניתוח וסיפר לי איך שחיי השתנו מן הקצה לקצה. מסתבר שהוא אבא לשלושה ילדים קטנים, וכשהוא סיפר לנו על הקושי הגדול בזמן טיפולי הדיאליזה, אשתי ואני לא יכולנו שלא להזדהות ולהרגיש ממש רצון חזק לתרום. הוא גם ציין כי בזכות העובדה שהסכמתי לתרום בהצלבה הוא רק הרוויח, כיוון שקיבל את הכליה כמה חודשים לפני הזמן שתכננתי לתרום, כך שההצלבה רק סייעה לכולם".

ואז הגיע יום התרומה, שבאופן סימבולי חל בתאריך ייחודי - י"ד באייר, פסח שני, המהווה הזדמנות שנייה לאנשים שלא הספיקו להקריב קרבן פסח. "גם אני הרגשתי שאני זוכה לתת לאישה שקיבלה את הכליה הזדמנות שנייה לחיות את חייה", אומר שלומאי. "בסופו של דבר התברר שגם מאחורי המקרה שלה מסתתר סיפור מרגש מאוד, שכן מדובר באישה צעירה, אמא לארבעה ילדים, שבעקבות הלידה האחרונה הכליות שלה קרסו והיא נכנסה לטיפול דיאליזה. כפי שניתן לראות מהמכתב שכתבה לי - זוהי הצלת חיים במלוא מובן המשמעות".

מתי פגשת אותה?

"נפגשנו ביום הניתוח, והיה מפגש מרגש ממש, בו נכחו גם אמא שלי ואשתי. לא דיברנו הרבה, אבל בכינו המון, כשהיא סיפרה לנו על התינוקת הקטנה שיש לה בבית, ושמצא הלידה היא לא יכולה לטפל בה, ועל כך שבמשך שנה וחצי לא מצאו אף אחד שיתרום לה, עד כדי כך שהרבנית הבר המליצה לה לחפש כליה בחו"ל, כי בארץ לא מוצאים, והנה פתאום הגעתי אני ונמצאתי כל כך מתאים".

מאז הניתוח חלפו להם מספר חודשים. שלומאי מציין כי אחרי חודש הוא כבר חזר לעבודה, למרות שהמנהלים שלו התעקשו שימשיך לנוח, ואפילו למילואים הוא הספיק לחזור. "החיים שלי ממשיכים כסדרם", הוא אומר, "מלבד העובדה שהצטרפתי לקהילה מדהימה של מתנת חיים שהיא כמו משפחה מחבקת. אני שומע סביבי כל הזמן על עוד ועוד אנשים שתרמו, וגם כאלו ששמעו את הסיפור שלי והתחילו בהליך של תרומה. אני מרגיש גאה כל כך להיות חלק מהדבר הנפלא הזה".

כיצד כוכב מתכת הוביל להצלת חיים, ואיך הפכה תרומה לחבר של קולגה מהעבודה, להצלת משפחה בת שש נפשות? עו"ד אורי שלומאי, עובד בכיר במשרד המשפטים חושף את סיפורו המרגש

משפחה קרוב שלה הוא חולה כליות והגיע למצב בו הוא חייב טיפולי דיאליזה. החבר חלה בתקופת הצבא בעודו מ"פ ביחידה מובחרת, אך כעת, עשר שנים לאחר מכן, קרסו הכליות וחדלו מלתפקד. "היא סיפרה את הדברים לתומה, מבלי לדעת על כך שאני בתהליך", מדגיש שלומאי. "לא אמרתי לה דבר, אך לאחר כמה שעות התקשרתי שוב לאותה חברה, סיפרתי לה על כך שאני בתהליך דרך מתנת חיים, וביקשתי ממנה לנסות להתאים בינינו דרך עמותת מתנת חיים".

עו"ד שלומאי עובד בקריירה תובענית כמפקח על רישום מקרקעין במשרד המשפטים. בתפקידו הוא משמש כגורם שיפוטי המכריע בסכסוכי שכנים בבתים משותפים. באותה עת הוא לא הכיר את אותו חבר משפחה של החברה לעבודה, אך לאחר שהם התחילו בבדיקות ההתאמה, הסתבר שהם אכן מתאימים. אלא שגם כאן לא התקדם שום דבר לפי התוכנית הרגילה. "אחרי שכבר הייתי בטוח שאני תורם לאותו מכר, יצרו איתי קשר ממתנת חיים ואמרו לי שאננם אני מתאים לו מאוד, אך יש משהי נוספת שמחפשים לה כבר שנה וחצי כליה, ולא מצאו אף אחד שיתאים לה, כי יש לה המון נוגדנים, ואילו אני נמצאתי מתאים. שאלו מה דעתי לתרום לה".

ומה השבת?

"התשובה שלי הייתה שלא משנה לי אצל מי הכליה שלי תושלת, אך מכיוון שכבר נוצרה ציפייה משמעותית אצל המכר, לא אוכל לשנות את המען של הכליה שלי מבלי שאדע שגם לו נמצאה כליה מתאימה. במתנת חיים הסבירו לי שתהיה 'תרומה בהצלבה', מה שאומר שאני אתרום לאותה אישה חולה, וכאשר ימצאו מישהו מתאים - הוא יתרום ל'מכר' שלי".

"מה כותבים לאדם שנותן חיים? הרי תודה לא מבטאת את גדול הנתינה זה התחיל לפני שנה וחצי, נולדה לי בת מתוקה, וכחלק מהבדיקות במחלקת יולדות התברר שהמדדים של הכליות שלי לא תקינים. מאז הייתה התדרדרות מהירה... החיים שלי פשוט השתנו. חזרתי לבית עם ילדים שכל כך התגעגעו אליי, תינוקת שזקוקה לטיפול, אבל בתוכי הרגשתי שהגוף שלי קורס. "בעלי התחיל לתפקד כאמא, אבא, מנקה, מבשלת וכי'. התינוקת שהייתה פיצית נשלחה לבתים שאני לא מכירה, כששאר הילדים היו אצל שכנות וחברות. באחת הפעמים הרבנית הבר אמרה לחברה שזה המקרה הכי קשה שהיה לה - אמא צעירה לקטנטנים עם כאלו נוגדנים. מהיכן תגיע כליה?"

את המכתב הזה, שממשיך בשני עמודים בהם מפרטת אותה אישה על מה שעבר עליה, קרא אורי שלומאי בדמעות, בעודו במחלקת האשפוז, מצפה להיכנס לניתוח שבו יתרום כליה. הוא ידע גם קודם לכן שנפלה בחלקו זכות עצומה בכך שהוא עומד לתרום כליה, אך רק אז התחיל להבין את המשמעות: הוא זוכה להציל לא רק נפש אחת, אלא שש נפשות - של האישה הצעירה ובעלה, יחד עם ארבעת ילדיהם הקטנים.

בזכות כוכב

"הכל בזכות כוכב קטן", אומר שלומאי, כשהוא חוזר לראשיתו של סיפור התרומה המופלא שלו. "הרעיון לתרום כליה התחיל בזכות אותו כוכב, או ליתר דיוק - בזכות הבת הקטנה שלנו, זוהרה". לפני כשנה וחצי, בתו הקטנה של שלומאי, שהייתה אז כבת שנה, בלעה חפץ קטן ממתכת בצורת כוכב, שמקורו לא ידוע עד היום. "במשך שבועיים היא השתעלה ולא אכלה שום דבר מלבד נוזלים, מבלי שידענו את הסיבה לכך", הוא מספר. "רק לבסוף שלחו אותנו לצילום בו ראו את הכוכב שתקוע לה בצינור הבליעה, וכמובן הבהילו אותנו לחדר ניתוח. הלידה עברה ניתוח ובו הצליחו ברוך השם להוציא את הכוכב בצורה שלא גרמה נזק, אך היא עברה כמה ימים שהיו מאוד לא פשוטים עבור כולנו, כשהיא מורדמת ומונשמת. "הסיפור הזה השפיע עלינו מאוד, והוא הפעיל אצלי באופן אישי את המוטיבציה לעשות משהו גדול לטובת אחרים. בתקופה בה עיכלתי את משמעות האירוע עברה במוחי המחשבה לתרום כליה, ואף נכנסתי לאתר של מתנת חיים כדי להתחיל עם הבדיקות. כך בעצם התחיל הכל".

תרומה מובטחת

שלומאי היה בטוח שהוא יתקדם בבדיקות כמקובל, ולאחר שיאושר לתרומה - יתאימו לו מושלל, אלא שאז קרה דבר בלתי צפוי, כאשר התקשרה אליו חברה מהעבודה כולה נסערת וסיפרה על כך שחבר

סרקו את הקוד לבחון התאמה עבור תרומת כליה!
bit.ly/BMIHODbit.ly/BMIHOD

5 דרכים להציל חיים!

תרומות כספיות מאפשרות לנו לגייס תורמי כליה חדשים

עיגול לטובה:
קנו בכרטיס אשראי, תעגלו לשקל הקרוב ותשלחו לנו את האגורות!
<http://bit.ly/MC-RU>

לתרומה למתנת חיים דרך ביט
<https://bit.ly/MC-BIT2>

העברות בנקאיות:
בנק מרכזית-17
סניף כנפי נשרים-661
מספר חשבון 62951787
על שם "מתנת חיים"
צ'קים לפקודת מתנת חיים יש לשלוח ל:
מתנת חיים כנפי נשרים 15
ירושלים 9546427

לתרומות מאובטחות באשראי:
<https://bit.ly/MCHOV>

סרוק את המוד כדי לבצע תרומה בטוחה בכרטיס אשראי

מתקשרים למתנת חיים
ומבררים על אפשרויות לתרומת כליה
במספר: 02-5000755
או במייל:
info@kilya.org.il

מתנת חיים
מתנדבים למען השתלת כליה
מיסודו של הרב ישעיהו הבר זצ"ל

מוקד תרומות: *2716
office@kilya.org.il

ניתן לתרום בעמדות 'נדרים פלוס' ו'קהילות'
למתנת חיים אישור מס הכנסה לענין תרומות לפי סעיף 46